

НИЧИЯ ЗЕМЯ

Театрална адаптация в две действия от Сандро Веронези
по едноименния филм на Данис Танович¹

Превод от италиански: Нева Мичева

Действащи лица:

ЧЙКИ, босненец

ЦЁРА, босненец

НИНО, сърбин

СТАРИЯТ ВОЙНИК, сърбин

МАРШАН, сержант от ЮНПРОФОР²

ПИЕР, войник на ЮНПРОФОР

КАПИТАН ДЮБОА, началник на Маршан (само глас)

ДЖЕЙН ЛЙВИНГСТЪН, репортерка на TV-канала *Глоубъл нюз*

ТОМ, оператор от *Глоубъл нюз*

САПЬОРЪТ

ПОЛКОВНИК СОФТ, висш ръководен кадър в ЮНПРОФОР

МАРТА, секретарка на полковника

СИНИ КАСКИ

Сцената е разделена на три: ОКОПЪТ по средата с дървено убежище, подобно на барака; НАСИПЪТ между окопа и поляната; ПОЛЯНАТА, през която се стига до насипа. От насипа двете други места се виждат, докато от окопа не се вижда поляната и обратното.

¹ *Ničija zemlja / No Man's Land* (2001), по сценарий и под режисурата на Данис Танович (1969, Зеница), е носител на десетки награди, сред които тази за най-добър сценарий на фестивала в Кан, Оскар и Златен глобус за най-добър чуждестранен филм, Сезар за най-добра дебютна творба, награда на публиката в Ротердам и Сан Себастиан. Действието се развива по време на войната в Босна и Херцеговина от април 1992 до декември 1995-а. – Б. пр.

² Мироопазващите сили на ООН в бивша Югославия, наричани разговорно в текста Сини каски или Смърфове. – Б. пр.

ПЪРВО ДЕЙСТВИЕ

Мрак. Мъгла. Двама войници седят на поляната с калашници в ръцете. Това са Чики и Цера. Силуетите им едва се различават.

ЧИКИ: Как така бе? А? Кажу ми, мама му, как стана тая работа.

ЦЕРА: Ами мъглата, Чики.

ЧИКИ: „Мъглата“! Вятър и мъгла! Просто трябваше да ни заведе до нашите! Отговорност е поело магарето, а губи хора по пътя. Какъв водач е тоя бе?

ЦЕРА: Е, да. Куцо и сакато пращат за водачи.

ЧИКИ: Как може човек да спре да се изпикае за две минути, а тоя да отпраши нататък без него! Така де, Цера! Не съм ли прав?

ЦЕРА: Прав си, Чики. Малко крешиш, но си прав...

ЧИКИ (*Понижава глас.*): Вярно. Кой знае къде сме. Може да сме по-близо до онези, отколкото до нашите.

ЦЕРА: Спокойно. И те не виждат през мъглата. Където сме – там сме.

ЧИКИ (*Клати глава.*): Пак добре, че не ни е прехвърлил при тях, а, Цера?

ЦЕРА: Ти откъде знаеш? Може да сме им точно под носа...

ЧИКИ: Е, много ме успокои, евала. Ти си като песимиста от оня виц.

ЦЕРА: Кой виц?

ЧИКИ: Оня за разликата между оптимиста и песимиста.

ЦЕРА: И каква е разликата?

ЧИКИ: Оптимистът вика: „По-зле няма накъде!“ А песимистът: „Има, имааа...“

Цера се хили. Измъква кутия цигари от раницата си, вади една, къса я на две и пъха половината в устата си. Другата връща в кутията. Запалва. Всичко това едвам се вижда; ярко се открояват само припламването на запалката „Зипо“ и червената светлинка при всяко дръпване от цигарата.

ЧИКИ: Аре дай я де, какво я криеш половината...

Цера неохотно му протяга кутията. Чики взема второто парче от цигарата и пали. Отново пламъкът на зипото осветява за миг потъналата в мрак и мъгла сцена, след което остават само светлинките на двете цигари.

ЦЕРА: Празният ми джоб каза да ти предам, че ще ти е много благодарен, ако спреш да ми пушиш цигарите...

Чики дръпва продължително, докато Цера прибира кутията и запалката си в раницата.

ЧИКИ: Като даваш, как да не взема...

ЦЕРА: А, ясно. Ти мене я за будала ме имаш, я за Майка Тереза.

Чики и Цера пушат с кеф, хванали половинките цигара с палец и показалец, и за кратко се умълчават.

ЧИКИ: Да не ни видят цигарите и да ни отсвирят?

ЦЕРА: Кой ще те види бе? В тая мъгла аз себе си не виждам!

ЧИКИ: Ебати шибаното. Как ще спечелим войната, като ни ръсят по пътя?

ЦЕРА: Стига мрънка. Пробвай да дремнеш, че почти съмна.

Цера дръпва за последен път, гаси фасата, изтяга се на хълбок и си подлага раницата наместо възглавница.

ЧИКИ (*Изсмива се.*): Ще дремя. Как въобще ти хрумва такова нещо? Уж умен човек, пък... Ние сме до шията в лайна бе, Цера, кой спи до шията в лайна?

ЦЕРА: Не бой се. Ще се оправим.

И Чики изгасява фасата си. Вади от своята раница малко портативно радио и го включва. В тишината се разнася Man's job на Брус Спрингстийн. Цера подскача като ужилен.

ЦЕРА: Ти си ненормален бе! Спри го веднага!

ЧИКИ (*Движи се в ритъма на музиката.*): Слушай, слушай. Жестоко! В тоя час на това място – тая песен...

Цера притеснен посяга да дръпне радиото, но Чики е по-бърз.

ЦЕРА (*С напрегат шепот.*): Изключи го тоя боклук! Изключвай, ти казвам!

ЧИКИ (*Киска се.*): Какво бе, малко музичка, за отпускане...

ЦЕРА (*бесен*): Главо проста... (*Скача на Чики, който продължава да се хили и уж се отбранява. След кратко сборичкване радиото е изключено. Цера фучи.*) Не си в ред! Шашавелник застрелян!

ЧИКИ: Чак пък застрелян. Къде ти отиде фамозното спокойствие? От музика глава не боли.

ЦЕРА (*Едвам се успокоява.*): Да не си посмял да го пускаш пак, ясно ли е?

ЧИКИ: Защо, какво ще направиш? Ще ми теглиш куршума? Нали знаеш, че като те чуят, и ти изгаряш.

ЦЕРА: Ще те удуша. Ако пипнеш копчето, те удушavam на място. (*Гледат се.*) И не се шегувам.

Чики свива рамене, гледа го. Цера пак се изляга, този път с гръб към спътника си.

ЧИКИ: Важното е, че и ти се посираш от страх.

ЦЕРА: Затваряй си човката.

ЧИКИ: На мене това ми стига. Да знам, че и ти се посираш от страх.

ЦЕРА: Майната ти, Чики.

Чики се засмива. Въздъхва. Прибира си радиото в раницата и също ляга. Мълчание.

ЧИКИ: Цера?

ЦЕРА: Ммм?

ЧИКИ: Майната ти, Цера...

Тишина. Сцената окончателно потъва в мрак.

След малко постепенно започва да се развиделява. И трите места на сцената (окоп, насип, поляна) още са обвити в мъгла, но тя полека се разсейва. Утро е. Чики и Цера спят на поляната. По някое време светлината ги събужда. Мъглата почти се е разнесла. Цера се изправя и се оглежда. Когато осъзнава къде се намират, губи ума и дума.

ЦЕРА: Леле, виж къде сме!

Чики също се изправя и се озърта. Светлината вече е достатъчна да се ориентира.

ЧИКИ (*Разбира къде са.*): Бахти, знаех си...

ЦЕРА: Да бягаме!

Ненадейно върху двамата войници се отприщва дъжд от изстрели – отделни пукоти и картечни откоси. Понечват някак да се предпазят, но и двамата са уцелени. Цера се строполява върху насипа. Чики успява да се претъркули през него на скрито в окопа. Изчаква неподвижен на дъното канонадата да спре. Тогава внимателно се раздвижва – ранен е в рамото, зле му е. Изправя се объркан, изплашен. Поглежда насипа, вижда проснатия Цера.

ЧИКИ: Цера... Цера...

Цера не отговаря, лежи и не мърда. Отначало Чики е ужасен, повтаря шепнешком името му. После се овладява и придърпва автомата си. Разглежда раната си, погрижва се криво-ляво да я почисти и превърже. Заема се предпазливо да проучи окопа; едната му ръка виси. Намира два отвора, които приличат на отворите на ходници. На земята зърва угарка. Вдига я, но няма с какво да запали. Пак наднича над насипа, после се покатерва и допълзва до тялото на Цера.

ЧИКИ (Полугласно, побутва го.): Цера! Мама му стара бе, Цера, не умирай. (Оглежда се крадешком, страх го е. Цера лежи неподвижен.) Кучи сине нещастен, не ме оставяй сам бе... (Рече му се. С мъка удържа хлиповете си. Вади от раницата на Цера запалката и цигарите. Смъква се обратно в окопа, сяда на дъното и започва да пуши. Става пак, щура се насам-натам. Обляга калашника на стената на окопа. Отново оглежда раната си. Пали цяла цигара, пак сяда. Пуши с наведена глава. Говори си сам.) И таз добра, Цера, втасаме я. Сега ще пукна сам като куче. Мене ако от нещо ме е страх, то е от самотата, а ти гледай как ще си умра. Сам като куче в ничията земя. (Хваща се с две ръце за главата, съкрушен е.) Тя войната си е живо прецакване от самото начало, какво да се лъжем. Тези като нас задължително ги убиват, Цера. Гаранция. Няма измъкване. Казват ти: не го мисли, не се впечатлявай, а се бори. И ти се бориш и не го мислиш. Гледаш как убиват другите и се залъгваш – няма бе, аз ще отърва кожата, нали някой все отървава кожата, защо да не съм аз? Нанай, Цера!... Щото ние сме от породата, дето я убиват. Ние сме от тези, дето като се загубят в мъглата, водачът не се връща да ги потърси...

Двама сръбски войници се задават с пълзене през поляната. Чики още не ги вижда, те също не го виждат. Когато са вече почти до насипа, войникът, който се придвижва втори, се хлъзва, плъосва по лице и надава приглушен вик.

НИНО: Ох...

Този отпред, по-стар от него, се обръща и му прави знак да мълчи. В окопа Чики се вцепенява.

НИНО (Шепнешком.): Подхлъзнах се...

СТАРИЯТ ВОЙНИК (Шепнешком.): Трай бе, сопол!

Старият войник продължава да пълзи. Нино го следва. Но Чики ги е чул и се скрива в дървеното убежище. Дватама сръбски войници скачат в окопа и се захващат много

старателно да го претърсват, с автомати в ръце. Чики наднича изплашен. Сеца се, че си е оставил оръжието навън. Сърбите виждат облегнатия на стената калашник, но продължават мълчаливо да проучват окопа. Чики вади нож и се готви да ги посрещне с него, в случай че влязат в убежището. Но двамата хвърлят разсеян поглед на бараката, без да я отварят и продължават нататък. Чики ги наблюдава много предпазливо, за да не го забележат.

СТАРИЯТ ВОЙНИК: Не пипай нищо! Може да има мини... (Нино застива. Но Старият войник явно не се притеснява.) К'во бе, новобранец, напълни ли гащите?

НИНО: Не... казвам се Нино.

СТАРИЯТ ВОЙНИК: Нино Заека. Добре ме насадиха с тебе.

Старият войник поглежда Нино презрително, махва му да го последва и се отправя към насипа.

НИНО: Къде?

СТАРИЯТ ВОЙНИК: Хрумна ми нещо...

Чики гледа от убежището как сръбските войници се покатерват върху насипа и изчезват от окопа. Стрелва се навън, грабва си автомата, връща се вътре и го зарежда. Междувременно двамата сърби хващат тялото на Цера и го свалят в окопа. През цялото време старият командори, а Нино колебливо се подчинява. Завличат тялото на Цера до средата, точно където е убежището, в което се крие Чики.

СТАРИЯТ ВОЙНИК: Надигай, хайде! (Нино едвам повдига тялото.) Чакай. Стой. Тук.

НИНО (Задъхан.): Сега какво?

СТАРИЯТ ВОЙНИК: Ами време бол... викам да се позабавляваме. (Сваля си раницата, бърка вътре, вади мина. Чики от скривалището си вижда и чува всичко, което следва.) Гледай. Маде ин ЕУ. (Целува мината.) На тате сладураната! (Към Нино.) Какво мислиш, че е това чудо?

НИНО: Мина...

СТАРИЯТ ВОЙНИК: Грешен отговор. Това не ти е каква да е мина. А ПСМ – противопехотна скачаща мина. Като я настъпи „неприятелската жива сила“, дето се вика в армията, знаеш какво се случва?

НИНО: Избухва?

СТАРИЯТ ВОЙНИК: Грешен отговор. Не избухва... (Пъха мината под тялото, което Нино продължава да държи надигнато.) Хайде, пускай го кучия син... (Нино се е вцепенил от страх и Старият войник го тупва по гърба.) Пусни бре! (Нино пуска и тялото тежко

пада върху мината.) Нищо не се случва, новобранец. Обаче когато „неприятелската жива сила“ си вдигне крака, мръсницата се изстрелва нагоре, на метър височина от земята, и тогава вече гръмва! Тряаас! Две хиляди оловни сачми очистват всичко в радиус от петдесет метра! Гледай сега... (Коленичи и предпазливо надига тялото от едната страна. Нино се сгърчва от уплаха. Старият войник се смее.) Има предпазител бе, сопол. Просто не бива да се пипа, преди добре да си наместил трупа отгоре. (Смее се.) Иначе ти си аут, не те... Хайде направи нещо полезно, да те видя, че можеш: дръпни тази жичка.

НИНО: Защо аз?

СТАРИЯТ ВОЙНИК: Действай бе! Докато има тежест отгоре, няма да избухне! Дръпни шибаната жичка! Внимателно.

Нино коленичи, но не успява дори да докосне жичката и пак се изправя.

НИНО: Не става. Не мога...

СТАРИЯТ ВОЙНИК: Оф, заеби... (Бърника под тялото.) Да знаеш, че тоя майтап аз съм го патентовал. Сега копелетата като дойдат да приберат тялото, ще хвъркнат във въздуха барабар с него. (Приключва с бърникането, изправя се.) Няма грешка моята система. И още не са се усетили. (Хили се.) Щото тези, дето разберат какво им се случва, после на никого не успяват да разправят, това му е хубавото. Ееех, мъртвите са пълни с тайни...

През цялото време Чики наблюдава двамата войници. Отвратен е, стиска конвулсивно автомата и изчаква подходящия момент, за да излезе насреща им.

СТАРИЯТ ВОЙНИК (Към Нино.): После и ти ще заложиш една. Ама самичък.

Нино гледа тялото като хипнотизиран.

НИНО: Прилича на заспал.

СТАРИЯТ ВОЙНИК: Защото е пресен. Но в тая жега скоро ще се разкапе. (Отдалечава се.) Гледай малко да поспиш. Ще изчакаме да се стъмни и тръгваме обратно. По-късно ще разхвърляме другите мини.

Нино се обръща и тръгва към стенатана на окопа, за да седне до нея. Изведнъж забелязва, че облегнатия допреди малко автомат го няма, и застива.

НИНО: Ей, къде отиде калашникът?

СТАРИЯТ ВОЙНИК: Кой калашник?

Преди да се опомнят, Чики изскача от скривалището си и стреля. Улучва Стария войник, който пада мъртъв на земята, и Нино, който се свлича, ранен в корема. Чики се надвесва над него с насочено оръжие, сякаш иска да го довърши. Рязко се обръща към другия, който обаче лежи неподвижен, сетне отново се прицелва в Нино. Нино диша

тежко и извързва лице встрани, в очакване на последния изстрел. Той обаче не се чува. Чики бавно сваля автомата и се отдръпва на няколко крачки от ранения си враг. Отива при другия сърбин, уверява се, че е мъртъв, после се подпира на стената, докато Нино се опитва да си види раната, която явно силно боли.

ЧИКИ (Сочи един от двата отвора в стената.): Накъде води този проход? А? Накъде?

НИНО (Хрипливо.): Не знам...

ЧИКИ: Не знае той! (Сочи другия.) А този?

НИНО: Не знам...

ЧИКИ: А мините? Къде е минирано?

НИНО: Не знам...

ЧИКИ: Да бе, ти оттука случайно минаваш! Да т'еба... (Чики се приближава до отвора, за да го огледа. Забелязва, че има паяжини. С гръб към Нино.) Паяжини. През този не сте минавали... (Междувременно Нино се възползва от това, че Чики не го вижда, надига се мъчително, затулва си надве-натри раната и посяга да си вземе автомата. В този миг Чики се обръща, забелязва и се мята към него.) Стой! Не пип...! (Врхлита върху Нино, удря му една глава и Нино отново се озовава на земята. Чики ядосано запокитва надалеч Ниновия калашник и го взема на прицел със своя.) За последен път те питам: как идвате до окопа?

НИНО (От земята, измъчено.): С пълзене...

ЧИКИ: През поляната ли бе? Я не говори глупости!

НИНО: Заклевам се. Рано сутрин вашите не ни виждат, защото слънцето им свети в очите.

ЧИКИ: А мините?

НИНО: Не знам. (Кимва към Стария войник.) Той ги знаеше къде са. Мене ме мобилизираха преди три дни, нищо не знам. Даже не знам къде сме сега, заклевам ти се...

ЧИКИ: Мамин златен. Заклева ми се... (Без да изпуска Нино от поглед, Чики отива до трупа на Стария войник и му пребърква джобовете. Джунджуриите, които открива, явно не го вълнуват, и ги захвърля встрани. Връща се при Нино, който продължава да лежи на дъното на окопа, свит като ембрион.) Къде е картата?

НИНО: Коя карта?

ЧИКИ: На Боливия, братче... Картата с разположението на мините! Къде е? Изпразни си джобовете, момче! (Нино започва да вади неща от джобовете си, а Чики ги оглежда

*разочаровано.) Само това ли е? (Замисля се, без да сваля автомата, насочен към Нино.)
Добре. Събличай се!*

НИНО: Какво?

ЧИКИ: Събличай се!

НИНО: Ама... защо?

ЧИКИ: Защо според теб? Защото аз имам оръжие, а ти – не, ето защо. Аз командвам тука, набий си го в тиквата. Събличай се! *(Нино започва да се съблича. Сваля ризата, ботушите, панталоните – докато не остава по боксерки и чорапи.)* Обуй си ботушите. *(Нино смутено се подчинява. Чики бърка в джоба си и вади бяла носна кърпа. Дава я на Нино.)* Качвай се горе. *(Посочва с калашника към насипа. Нино се колебае. Чики пак посочва с дулото.)* Разбра ли? Върви горе! *(Нино изпълнява. Докато се катери, Чики му дава допълнителни нареждания.)* Сега махай с кърпата. Да те видят добре от двете линии, ясно ли е? *(На върха на насипа Нино срамежливо помахва с кърпичката, много е изплашен.)* По-жизнерадостно бе, мама ти! Рипай, тропай, викай за помощ!

Нино започва тронаво да подскача, размахва кърпичката, привива се от болка и от време на време се обръща към Чики, който с цевта на оръжието му дава знаци да продължи.

НИНО: Ехооо... Пооооооооц!...

Нино продължава „танца“ си, но докато подскача, забелязва своя автомат, който Чики е захвърлил надалеч – точно пред него е, върху насипа.

ЧИКИ: Стига толкова. Слизай. Чуваш ли? Идвай тука. *(Нино слиза.)* Обличай се.

Нино започва да се облича. Опитва да си намъкне панталоните, без да си събува ботушите, но краката му се заклецоват. Докато се мъчи да ги прокара през крачолите, се чува взрив, после втори. Започва танков и картечен обстрел.

НИНО: Еее, не... *(Чики се скрива в дървеното убежище, следван на подскоци от Нино, с още смъкнати наполовина панталони. Вътре успява да ги дообуе. Снарядите падат един след друг.)* Други гениални идеи?

ЧИКИ: Затваряй си плювалника, че пак ще те пратя горе.

НИНО: Какво се надяваше да постигнеш?

ЧИКИ: Слушай, твоите хора стрелят по тебе, ясно ли е? Нашите разбраха каквото трябваше!

За миг изстрелите секват.

НИНО: Спряха...

Стрелбата се възобновява с пълна сила.

ЧИКИ: Друг път. Твоите нямат спиране!

НИНО: Твоите все едно имат...

ЧИКИ: Слушай, да не си посмял да сравняваш, ясно ли е? Не сме я почнали ние тая смрадлива война.

НИНО: А, значи ние сме я почнали, така ли?

ЧИКИ: Не бѐ, червените кхмери! На вас само войни ви дай.

НИНО: Сега войнолюбци ли ни изкара?

ЧИКИ: По никой начин, вие сте известни пацифисти. „Сърбия на Пацифика!“ Всички на една страна, вие – на друга.

НИНО: Ама кои всички? Всички вие може би! Вашата телевизия показва как горят нашите села и казва, че са вашите и че ние сме ги нападнали!

ЧИКИ: Точно, да. Както преди малко нашите се юрнаха да стрелят по тебе, нали? Вие такива не ги вършите, вие сте едни светци, с мед да ви намаже човек!... Не на мене тези, датеба! Ти ли се намери да ми размахваш пръст, сякаш не те видях какво направи?

НИНО: Какво общо има? Това е различно.

ЧИКИ: А, различно било! Да ръгаш мини под умрелите е различно! От кое по-точно? От плячкосването? От рязането на гърла? От изнасилването? А?

НИНО: За какво говориш бѐ, човече?

ЧИКИ: За теб и тези като теб говоря!

НИНО: Виж, мене ме мобилизираха завчера и не съм имал време от първа ръка... но знам, че...

ЧИКИ: Аз пък и от първа, и от втора съм имал време! Видях как цялото ми село изгоря до основи и мога да те уверя, че не си го изгорихме ние, за да ви клеветим по новините!

НИНО: Не знам. Не съм бил там.

ЧИКИ: Но аз бях!

Стрелбата внезапно спира, но двамата не се усещат, погълнати от спора.

НИНО: А нашите – какво? Нашите села не изгоряха ли и те? Нашите хора кой ги трепе?

ЧИКИ: Че аз откъде да знам? Може сами да се трепете. Не ги ли видя как те почнаха одеве?

НИНО: Майната ти. Стреляха само защото без униформа не ме разпознаха! Не искат да влизате в ничията земя, това е!

ЧИКИ: За чий съм седнал да говоря с тебе и аз не знам... Какъв беше тоя зор да съсипете Югославия бе? А? Мястото не стига ли за всички? Не стига ли бе?

НИНО: *Ние* да сме я съсипали?

ЧИКИ: Вие, кой!

НИНО: Ти си се смахнал. Вие поискахте да се отделите, не ние!

ЧИКИ: Как няма да поискаме! Вие започнахте война!

НИНО: Вие започнахте!

ЧИКИ: Кой бе? Кой е започнал?

НИНО: Вие искахте да се делите!

ЧИКИ: Ние сме почнали войната, така ли?

НИНО: Ами вие, да, вие!

ЧИКИ: Да, ама не! Вие бяхте!

НИНО: Вие почнахте.

ЧИКИ: ВИЕ почнахте!

НИНО: Тази война я започнахте ВИЕ!

Чики изнервен завира дулото на калашника си в лицето на Нино.

ЧИКИ: Кой започна скапаната ви война бе? Кой започна?

С дулото под носа Нино се предава.

НИНО: Ние...

ЧИКИ: Вие я! Вие започнахте и не ми приказвай повече глупости, че ми кипна говното! Да ти сера на тъпака! Хайде вѐн! Марш! Махай ми се от главата. *(С насочен автомат*

изхвърля Нино от убежището. Чики остава сам.) Д'еба идиота д'еба! Ние сме били започнали войната...

Чики остава за малко вътре, за да се успокои. Но недоверчиво държи под око Нино, който се мотае из окопа. После и той излиза. Предпазливо пали цигара, пуши. При всяко движение на Нино настръхва, но Нино само се опитва да си овърже по-добре раната на корема. Чики също се опитва да се погрижи за раната си.

НИНО: Сега какво ще правим?

ЧИКИ: Нищо. Ще изчакаме да се мръкне.

НИНО: А после?

ЧИКИ: После, ако си още жив, ще пълзим до линията.

НИНО: Коя линия?

ЧИКИ: Нашата. Ти си ми пленник.

НИНО: Значи няма да ме пуснеш...

ЧИКИ: Забрави. И стига питал, писна ми от тебе.

Спътникът на Чики, който допреди малко е лежал като мъртъв и под когото Старият войник е поставил скачащата мина, лекичко се размърдва и простенва.

ЦЕРА: Оххх...

НИНО: Ей...

ЧИКИ (*Щастлив.*): Цера, жив си! (*Цера понечва да се надигне, а Чики от щастие изпада в ужас и се мята към него.*) Цера! Не мърдай! (*Цера не разбира. Чики е над него и го притиска надолу с две ръце.*) Стой мирен!

ЦЕРА: Какво те е...

ЧИКИ: Да не си шавнал, Цера! Завряха ти мина под задника. Ако станеш, ще гръмне!

ЦЕРА: Какво?

ЧИКИ: Скачаща мина. Под теб. Ако станеш от нея, отиваме всички на майната си.

ЦЕРА: Ти се шегуваш...

ЧИКИ: Да ти изглеждам весел? Чакай. Стой мирен и не се мести. (*Към Нино.*) Ей, ч, ела тука! Обезвреди я! Чу ли? Обезвреди я!

НИНО: Не знам как.

ЧИКИ: Не се ебавай с мене! Обезвреди си скапаната мина! Разбра ли? Ще те убия. Обезвреди я веднага!

НИНО: Не знам как, честно ти казвам. Ако опитам, ще умрем всички!

ЧИКИ: Ебати... Мамка му!

Тишина.

ЦЕРА: Чики, къде сме?

ЧИКИ: В ничията земя, Цера. Наистина излезе, че снощи сме подминали нашата линия. Сутринта, като се вдигна мъглата, сърбите ни видяха и стреляха по нас. Помислих, че са те убили...

ЦЕРА: Каква е тази мина?

ЧИКИ: Домъкнаха се двама от техните да проверят окопа, решиха, че си умрял, и я пъхнаха под тебе. Като дойдат нашите да те приберат, мината да се взриви и да ги убие. Шибани копеленца мръсни! Само те могат да измислят такава гадория.

ЦЕРА: Къде е вторият?

ЧИКИ (*Махва към трупа на Стария войник.*): Убих го.

ЦЕРА: Убий и тоя, Чики! Очисти го това животно. Убий го или дай автомата аз да го убия!

Чики поглежда Нино, седнал наблизо с наведена глава.

ЧИКИ: Не. Ние не сме като тях. Пък и може да ни потрябва. (*Към Нино.*) Ей! Дай вода! (*Нино става и донася манерката на Чики, който го отпраща с груб жест. След това грижовно сипва няколко капки между устните на приятеля си.*) Не пий много. Не знам къде си ранен. Къде те боли?

Докато разговаря с Цера, Чики забравя за Нино, който незабелязано се промъква и си взема автомата от насипа по време на диалога, който следва.

ЦЕРА: Главата и ръката. Главата ми се пръска.

ЧИКИ: Това е от детонациите. И аз съм така. Дръж се.

Чики дава още малко вода на другаря си.

ЦЕРА: Чики, не ме оставяй да умра тука.

ЧИКИ: Не бой се. Боли ли те още някъде?

ЦЕРА: Не.

Нино вече е зад гърба на Чики, с насочен калашник. Но двамата не го виждат.

ЧИКИ (*Смее се.*): Ама ти си късметлия бе, братле! Нищо ти няма, само ръката... а аз те взех за умрял. (*Обръща се към Нино.*) Колко можем да го... (*Вижда, че Нино е изправен зад него и го държи на мушка, и онемява.*)

НИНО (*Крещи.*): Пусни оръжието! Пусни оръжието! Не ме карай да стрелям! Хвърли долу! (*Чики пуска калашника си на земята.*) А сега се махни оттам! Назад! Отстъпи... (*Толкова е напрегнат, че докато маха с автомата си, за да покаже на Чики къде да иде, произвежда случаен изстрел, който го изплашва още повече.*) Видя ли? Назад, ти казвам!

Чики също е изплашен, отстъпва назад, докато гърбът му опира в стената на окопа. Там спира и започва мълчаливо да поглежда ту Нино, ту Цера, ту пак Нино.

ЧИКИ (*Към Нино.*): Какво смяташ да правиш?

НИНО: Ще изчакаме нощта.

ЧИКИ: Но аз трябва да го превържа. Поне да му промия раната.

НИНО: Става. Но внимавай. Едно рязко движение и те убивам, без да се замисля, разбра ли? (*Чики отива при Цера и кляка до него, с гръб към Нино.*) С лице към мен ще го превързваш. Иди от другата страна. Да ти виждам ръцете.

Чики се подчинява и отива от другата страна на Цера. Навежда се и се преструва, че се занимава с раната му.

ЦЕРА (*Шепнешком.*): Аз казах ли ти да го убиеш?

ЧИКИ (*Шепнешком.*): Затваряй си устата, ще измисля нещо...

Чики вади нож от джоба си и се прави, че си помага с него, за да отреже бинт. Обаче Нино забелязва и подскача ядосан.

НИНО: Какво шушукате? Хвърли ножа! Хвърли ножа! Изчезвай оттам!

Чики хвърля ножа и се връща до стената. Нино продължава да го държи на мушка. Тишина. Чики изважда цигара, но Нино му взема и нея, и кутията.

НИНО: Дай тук. (*Запалва цигарата, която Чики е искал да изпуши.*)

ЧИКИ: Може ли една?

НИНО (*Поклаща глава.*): Ъ-ъ...

ЧИКИ: Защо?

НИНО: Защото аз имам оръжие, а ти – не. Седни!

ЧИКИ: Трябва да му помогнем.

НИНО: Седни!

Чики бавно се спуска надолу, провлякъл гръб по стената на окопа. Нино държи оръжието насочено срещу него.

НИНО: А кажи сега – кой започна войната? Ало! На тебе говоря! Кой започна войната?

ЧИКИ (*Навежда глава.*): Ние...

НИНО (*Доволно.*): Точно така. Вие бяхте.

ЦЕРА: Голям праз кой първи, кой втори. Всички сме вече в лайната. Я по-добре дай една цигара...

Нино отначало се стъписва, после решава да го послуша. Хваща цигарата, която пуши, и се навежда над Цера, за да му я подаде в устата. Изведнъж Цера го хваща за реверите и го дръпва върху себе си.

НИНО (*Изплашен.*): О! Ама какво правиш?

ЦЕРА: Не мърдай, гадино!

Чики скача на крака. Цера продължава да притиска Нино към гърдите си.

НИНО: Какво правиш? Спри...

ЦЕРА: Пускай оръжието!

НИНО: Спокойно! Чакай...

ЦЕРА: Пускай!

НИНО: Не! Ако го дам, тоя ще ме убие.

ЦЕРА: Ако не го дадеш, заминаваш за ада с мене. Пускай оръжието!

НИНО: Не!

Чики напрегнато наблюдава сцената – неприятелят лежи върху приятеля – и не знае как да постъпи.

ЧИКИ (Към Нино.): Няма да те убия бе! Обещавам. Пусни го тоя калашник.

НИНО: Не!

ЦЕРА: Пусни шибания калашник, че ставам!

НИНО: Кротко. Полека. Стой, стой, стой, стой... Добре, правим така... Той да си вземе неговия, а аз ще задържа моя. А? Какво ще кажеш?

ЦЕРА: Чики, вземи си оръжието!

Чики си взема калашника и веднага го насочва към Нино.

НИНО: Не, не, не... Да ти виси на рамото. Закачи си го на рамото! Добре. Мирувай сега...

ЧИКИ: И ти си го закачи на рамото!

НИНО: Добре.

Тишина. Нино продължава да лежи върху Цера, без да смее да шавне.

ЦЕРА: Е, и?

НИНО: Чакай малко. Сега ако аз стана, какво ще се случи?

ЧИКИ: Какво да се случи?

НИНО: Мината. Ще избухне ли?

ЦЕРА: Какво бълнуваш бе?

НИНО: Мината избухва, когато се освободи от тежестта...

ЦЕРА: Аз нали няма да стана бе, тъпак. Аз оставам да тежа върху нея. Хайде, разкарай се от мене.

Цера се опитва да изблъска Нино така, както преди малко го е дръпнал към себе си, но той се опъва.

НИНО: Недей, момент...

ЧИКИ: Чакай! Може да е прав.

ЦЕРА: Какво да е прав? (Към Нино.) Ставай, че ми е причерняло...

Чики насочва автомата към Нино.

ЧИКИ: Не ставай! Не ставай!

ЦЕРА: Чики, откачи ли?

ЧИКИ: Мината той я сложи, Цера. Щом го е страх да не...

НИНО: Не съм я слагал аз...

ЧИКИ: ...щом го е страх да не гръмне, сигурно има причина. *(Към Нино.)* Какво знаеш за тези мини?

НИНО: Знам само, че избухват, когато се освободят от тежестта, която ги притиска.

ЧИКИ: Да, но за цялата ли тежест става въпрос, или за някаква част от нея?

НИНО: Не знам. Точно затова си мисля, че...

ЦЕРА: Стига параноя бе! Защо ще гърми, като аз я натискам?

ЧИКИ: Не можем да сме сигурни, Цера. Замисли се. Той става. Въпросът е: дали ще го усети мината?

ЦЕРА: Дали ще го усети мината? Какво говориш, Чики?

ЧИКИ: Тихо, тихо... Ако не го усети – няма проблем. Но ако го усети... Я си представи, че засече олекването и освободи пружината, дето я кара да подскача! *(Пауза.)* Ще ти отнесе топките, Цера, и тебе барабар с тях... *(Продължава да размислява.)*

ЦЕРА: Чики, да не искаш да оставиш тоя кучи син върху мене!

ЧИКИ: Колко кила си, Цера?

ЦЕРА: Какво?

ЧИКИ: Колко кила си? Сто? Сто и десет?

ЦЕРА: Сто и седем. От какъв зор...?

ЧИКИ *(Към Нино.)*: А ти?

НИНО: Седемдесет и едно...

Чики продължава да мисли.

ЦЕРА: Застреляй го тогава. Ако ще го държа за юрган, поне го убий да не плямпа. Иначе ставам и отиваме всички по дяволите...

ЧИКИ: Затвори си устата за малко! (*Размишлява.*) Според мен няма да избухне.

ЦЕРА: О, браво! Сам ли се сети?

ЧИКИ: И все пак има риск, разбираш ли? (*Размишлява.*) Така или иначе, ти си основната тежест, затова си мисля, че няма да избухне. (*Към Нино.*) Ти какво ще кажеш?

НИНО: И аз така...

ЧИКИ: Как?

НИНО: Няма да избухне...

ЦЕРА: Тогава какво си траеш бе, келеш?

НИНО: Само първо да помислим дали няма...

ЧИКИ: Готово, помислих. Изправи се, няма да гръмне...

Нино започва много бавно да се надига от Цера.

ЦЕРА: Чики, не стой там.

Нино замръзва.

ЧИКИ: Какво?

ЦЕРА: Скрый се. Ако избухне, да се спасиш поне ти.

ЧИКИ: Глупости. Няма да избухне. (*Към Нино.*) Ставай!

НИНО (*Колебае се, изплашено.*): Ама...

ЧИКИ (*Насочва калашника към него.*): Ставай, мамицата ти мръсна!

ЦЕРА: Чики...

НИНО: Аз ще стана, но ти си върни автомата на рамото.

Чики въздъхва, връща автомата на рамото си. Нино внимателно започва да се надига – отначало бавно, а после с едно движение, с което застава на коляно до Цера. Мината не избухва.

ЧИКИ (*Облекчено.*): Видя ли? (*Нино се изправя и предпазливо започва да отстъпва назад. Не по-малко предпазливо Чики се доближава до Цера. С увиснали на раменете калашници Чики и Нино се наблюдават като каубоите от уестърните преди двубой. Без да изпуска от очи Нино, Чики вдига от земята раницата на мъртвия сърбин и я подпъхва под главата на Цера.*) Така по-удобно ли е?

ЦЕРА: Да...

Мълчание. Чики продължава да следи Нино, но напрежението вече е спаднало. Чики пристъпва към умисления Нино.

ЧИКИ: И какво сега?

НИНО: Хрумна ми нещо.

ЧИКИ: И на мене: дай си ми цигарите. (*Нино връща кутията на Чики, а той си я прибира в джоба.*) Кажете да чуем.

НИНО (*Посочва насипа.*): Хайде да се качим горе. Този път и двамата.

ЧИКИ: Ти в ред ли си? Не видя ли вашите как се разбесняха?

НИНО: Ако се качим и двамата, ще се сетят. (*Чики отваря уста да възрази, но се замисля и я затваря.*) Няма друго решение. (*Сочи Цера.*) Особено за него. Тук трябва сапър. И временно спиране на огъня.

ЧИКИ: А ако не се сетят? Ако пак почнат да стрелят?

НИНО: Ще се сетят, ако се качим и двамата. (*Чики разсъждава. Поглежда към Цера, неподвижно лежащ върху мината. Поглежда към небето.*) Освен това нямаме избор...

ЧИКИ: Добре.

Нино и Чики започват да се събличат. Под якето си Чики има тениска на Ролинг Стоунс. Цера ги наблюдава с крайчеца на окото си.

ЦЕРА: Ей! Какво правите?

ЧИКИ: Споко!

Полуголите Нино и Чики са готови. Чики си поема дълбоко дъх и дава знак на Нино да се качат на насипа. Покатерват се трудно, заради раните си. Горе се споглеждат.

ЧИКИ: Хайде.

Заедно захващат да скачат, да размахват бели кърпи и да крещат с цяло гърло.

ЧИКИ и НИНО: Ехо... Тук сме! Помощ! Тууук! Тук сме! Ехей... Помооооц! (*Отчаян, гротесков танц. Сякаш забравили за малко тревоги и страхове, те изглеждат напълно отдадени на това, което вършат.*) Ехо... Тук сме... не стреляйте!

„Танцът“ продължава. Сякаш изобщо нямат намерение да престанат, но изведнъж двамата спират едновременно, като събудени от транс. Споглеждат се.

НИНО: Стига. Да слизаме.

Спускат се в окопа. Цера е протегнал врат колкото може, за да види какво става.

ЦЕРА: Какво правите бе?

Нино и Чики бързо се обличат, като току се присвиват заради раните си. Овесват на рамо калашниците. Вече не се следят взаимно.

ЧИКИ: Не чу ли? Викахме за помощ. Спокойно.

ЦЕРА: Кого? Вие не сте в ред...

ЧИКИ: Шшшт!

Въпреки че и двамата ги е страх и допускат, че и двете вражески линии всеки момент могат да открият стрелба, Нино и Чики не се скриват в убежището, а остават навън, обединени от поетия риск и от желанието да покажат присъствие на духа пред другия, да му внушат (и да си самовнушат), че опитът им ще излезе успешен. Стоят неподвижно, мълчаливо, с наострени уши, за да доловят и най-лекия шум. Всяка секунда, която минава, без да затрецият оръжия, видимо им вдъхва надежда. След още малко наистина се отпускат. Сега вече стрелбата надали ще се възобнови. Нино се обляга на стената на окопа, а Чики отива при своя приятел.

ЦЕРА: От кого чакате помощ бе, Чики?

ЧИКИ: От нашите. От техните. Поне да разберат, че става нещо нередно.

ЦЕРА: Мислиш ли, че ще има ефект?

ЧИКИ: Няма друг изход. Не се безпокой. Всеки момент ще цъфнат смърфовете, ще видиш.

ЦЕРА: Хъм... (*Чики пали цигара. Цера го зърва с периферното си зрение.*) Надявам се да не са моите...

ЧИКИ: Като ти ги взех от раницата, не вярвах, че пак ще ти потриват... А сега се надявам да пукнеш от рак, честно. (*Пъха запалената цигара между устните на Цера, който жадно си дръпва.*) Така по-добре ли е? (*Димът задавя Цера и той се закашля, а тялото му опасно се разтриса. Чики и отдалеченият от тях Нино настръхват. Чики си взема цигарата.*) Знаеш ли какво? По-добре днес да не пушиш.

Нино се приближава. Много по-спокоен е, усмихва се стеснително.

НИНО: Всичко наред ли е? Даже не си знаем имената... Казвам се Нино.

ЧИКИ (*Избухва.*): Какво искаш ти бе? Да не сме си дошли тука на гости? Визитки ли ще си разменяме? Ще ми се представя! Хайде без превземки, като знаеш, че следващият път ще се гледаме през мушката. (*Нино се докача и се връща до стената, без да отговори. Чики се обръща към Цера.*) Тоя пък какво иска?

ЦЕРА: Ти не го изпускай от поглед...

Чики наблюдава Нино, който отново се захваща да си преглежда раната на корема.

ЧИКИ: Надценяваш го. Обикновен дрисльо. Знаеш ли как му викаше той с него? „Новобранец“ му викаше. Завчера го мобилизирали, знае само да изпълнява команди. Няма си бъкел понятие от война. Представи си само: сърбин да не разбира от война. (*Смее се.*) Идва да ми се представя, разбираш ли, „Казвам се Нино“, авер ще ми става. Ама те, техните, ако бяха всичките като него, нямаше да висим тука да се стреляме. Щяхме да си кютаме в кръчмата тримката и ние с тебе да го скъсваме от бъзик... (*Чики продължава да гледа Нино, но сега, въпреки презрението, което демонстрира с думите си, в тона му личи и съчувствие.*) Даже не знаеше, че съществуват скачащи мини. И не се престраши да дръпне предпазителя, та оня го напсува и сам се оправи. Няма топки. Ако някой началник утре му каже, че се предават, защото ние сме прави, той ще си вземе партакешите, без да гъкне и ще се върне при мама и тате на село, все едно нищо не се е случило... Ехооо! (*Поглежда Цера и забелязва, че е затворил очи. Навежда се и го побутва.*) Ей! Не заспивай, че може да мръднеш!

ЦЕРА: Абе как ще заспя с тая джаджа под гъза бе? И да искам, не мога. (*Горчиво клати глава.*) Ех, мамицата му, защо на мене?

ЧИКИ: Ще измъдрим нещо, ще видиш. Някой ще дойде. Опитай се да мислиш за друго.

Чики се изправя и се отдалечава. Цера го проследява с поглед, доколкото му е възможно.

ЦЕРА: Къде тръгна?

ЧИКИ: Споко. Сега се връщам. (*Отива до раницата си, вади радиото и го занася до Цера. Включва го. Kiss на Принс. Нино се обръща любопитно към тях.*) Я чуй. Принс...

ЦЕРА: Изключи го, Чики.

ЧИКИ: Защо бе? Малко да се разсееш...

ЦЕРА: Изключи го. Дразни ме.

ЧИКИ: Ама много е яка станцията бе. Американска музика. Двайсет и четири часа. Познавам една мадама, която работи в това радио. Страшно парче.

ЦЕРА: Чики, моля те...

ЧИКИ: Послушай ме, Цера. Музичката ще те ободри...

ЦЕРА: Драйфа ми се от нея.

ЧИКИ: Както искаш... (*Изключва радиото.*) Ама си странен де. Да ти се драйфа от Принс...

ЦЕРА: От цялата американска музика ми се драйфа.

ЧИКИ: А, окей тогава...

ЦЕРА: И от войната ми се драйфа, и от лайнната мина, дето я мътя под гъза си, също ми се драйфа. От всичко ми се драйфа. (*Чики мълчи. Поклаща глава и гледа приятеля си, сякаш търси думи да го утеши, но не ги намира.*) Чики, не ме оставяй да умра така.

ЧИКИ: Ти луд ли си бе? Не мърдам оттука, докато не намерим някакво решение. Ако умреш, умирам с тебе.

ЦЕРА: Радост голяма...

ЧИКИ: Не бе, искам да кажа, че няма да те оставя... Чакай да ида да видя какво става там.

ЦЕРА: Какво искаш да става?...

ЧИКИ: Споко... (*Чики отива при Нино. Сяда до него. Нино се мъчи да превърже по-добре раната си и страда.*) Извинявай за преди малко.

НИНО: Карай. Прав беше. За какво ни е да се познаваме, като ще се стреляме?

ЧИКИ: Исках да ти кажа и браво за идеята.

НИНО: Дано да проработи.

ЧИКИ: Ти как мислиш? Дали разбраха?

Нино кима.

НИНО: Каква беше тази музика?

ЧИКИ: По радиото.

НИНО: Носиш радио, така ли?

ЧИКИ: Ами да. Аз обичам да слушам музика. (*Сочи към Цера.*) Той не.

НИНО: Той как е?

ЧИКИ: Е, как да е?

НИНО: Отдавна ли се познавате?

ЧИКИ: От началото на скапаната война. А ти и...?

НИНО: Дори не го знам как се казва.

ЧИКИ: Ти си от Баня Лука, нали?

НИНО: Как разбра?

ЧИКИ: Видях ти документите.

НИНО: А, вярно...

ЧИКИ: Имах едно гадже в Баня Лука. Саня.

НИНО: И аз познавам една Саня.

ЧИКИ: Моята имаше ей такива...

Чики описва с ръце контура на пищна гръд.

НИНО: И моята. Руса...

ЧИКИ: Да...

НИНО: Висока...

ЧИКИ: Да...

НИНО (*Докосва си лицето.*): С бемка над устата...

ЧИКИ (*Изумява.*): Саня Ченгич!

НИНО (*И той шашнат.*): Тя ми е съученичка!

ЧИКИ: Не мога да повярвам!

НИНО: Заклевам се!

Чики се обръща към Цера.

ЧИКИ: Цера!

ЦЕРА: Да?

ЧИКИ: Момчето тука познава онази Саня, за която ти говорих!

ЦЕРА (*Саркастично.*): Невероятно!

ЧИКИ (*Към Нино.*): Значи съученици, а?

НИНО: Четири години в гимназията, в един клас завършихме. Вярно, че имаше гадже от Сараево. Ти ли си бил?

ЧИКИ (*Кима.*): Ахаммм... Но не бях в Сараево. Живеех в едно съседно село.

НИНО: Леле, каква красавица беше.

ЧИКИ: Страшна... (*Смее се.*) Само дето не можеше да се излезе на глава с нея.

НИНО: Защо?

ЧИКИ: Правеше каквото си знае. И го раздаваше едно високомерно.

НИНО: О, да, много беше честолюбива...

ЧИКИ: Постоянно се карахме. (*Засмива се.*) Веднъж дори я отупах. За да ме ядоса, каза, че имала и друго гадже, при вас в Баня Лука, и че ако това не ме устройвало, сори, да съм се оправял както си знам. Не ѝ повярвах, но такъв ѝ забърсах, че цял живот да ме помни. (*Пак се усмихва.*) А после знаеш ли какво направих?

НИНО: Какво?

ЧИКИ: Заряхах я. С момичета като нея така трябва да се постъпва. Трябва да ги изоставиш, преди да са те изоставили. Малко бой и хайде, чао. Прав ли съм? (*Нино се усмихва смутен и кима със сведени очи.*) Саня Ченгич... (*Усмихва се.*) Колко ли години са минали оттогава?

НИНО: Амиии, девет-десет...

ЧИКИ (*Отново към Нино.*): И какво стана с нея? Знаеш ли нещо?

НИНО: Замина за чужбина.

ЧИКИ: Ааа... Къде в чужбина?

НИНО: Не знам. Навън някъде.

ЧИКИ: Аха. Навън. *(Пауза.)* Добре е направила.

Мълчание. Чики става сериозен, спомня си.

ЦЕРА: Чики!

ЧИКИ *(Към Цера.)*: Идвам! *(Към Нино.)* Слушай, не че ми пука нещо, но... ти знаеш ли дали наистина си е имала още някого в Баня Лука?

НИНО: Не, доколкото ми е известно, не...

ЧИКИ *(Подхилва се.)*: Да не си бил ти, ей? Да не излезем баджанаци?

НИНО: Аз? Да бе, къде го този късмет...

ЧИКИ: Представи си само каква съдба. Да се намерим в тази дупка, да се гърмим взаимно и да открием, че в гимназията сме спали с една и съща мацка. Поне да има някакъв смисъл да се пуцаме, нали? Троянската война...

НИНО *(Засмива се.)*: Да знаех тогава, щях поне да се пробвам.

ЦЕРА: Чики! Къде си бе, д'еба? Ела!

Чики се изправя със смях.

ЧИКИ: Ами така е. Тези работи с гаджето в Баня Лука си бяха празни приказки. Нормално. На такива като Саня Ченгич само им дай да дрънкат празни приказки. *(Чики се отправя към Цера. Нино също става и поглежда от татък насипа, в посока към линиите.)* Нещо вижда ли се?

НИНО: Нищо.

Нино остава на място. Чики отива до другаря си.

ЦЕРА: Какво си гукате с тоя капут?

ЧИКИ: За една мадама, за която ти разправях. Саня Ченгич. Ти да видиш какво съвпадение: били са съученици и докато аз съм я чукал, тоя пич се е съсипвал от чекии. *(Въздъхва.)* Ееех, ако войната се водеше в кревата, ние с тебе щяхме да сме царе на света. А, Цера?

ЦЕРА: Знаеш к'во? Адски ме нервираш с твоите простотии.

ЧИКИ: Спокойно де, Цера, отпусни се малко... Опитвам се да те отвлека, да убия времето. Опитай и ти. Приятно ли ни е да се търкаляме в тая дупка и да чакаме, и нищо да не можем да направим? Не. Ами дай да излезем тогава – поне в главите си да се махнем, да идем при най-яките парчета, с които сме били, да чукаме, да прием, да се кефим. Саня. Марина.

Азра... Включи се и ти, вместо да се оплакваш. Кажи два лафа за онова девойче, дето му разнасяш снимката...

Клекнал до приятеля си, Чики се зарейва във фантазии с почти блажено изражение. Цера го поглежда отчаяно.

ЦЕРА: Чики... Ще дойде ли някой?

ЧИКИ (*Отърсва се от мислите си.*): Естествено. Не виждаш ли? Не стрелят.

ЦЕРА: Ех, мамка му. Не се сещам за по-дебилна смърт.

ЧИКИ: Стига си се навивал де. Ще видиш, смърфовете ще докарат сапър и за пет минути си готов. Нали ти казвам, заедно си тръгваме оттука.

ЦЕРА: Само да не е за оня свят...

Чува се шум от приближаваща тежка машина. Нино скача на крака и надниква да види. Чики прави същото, но по-предпазливо.

НИНО: Юхууу!!!

От насипа над окопа щръква предницата на бяла бронирана кола с надпис UN и развяно синьо знаме на Обединените нации. Двигателят угасва.

ЧИКИ: Смърфовете! Цера! Ей ги смърфовете! Какво ти казах?

Слизат Маршан, сержант от Сините каски, и Пиер, редник. Маршан носи масивна радиостанция.

ПИЕР: Няма ли да си вземем оръжието?

МАРШАН: Изключено! Само това остава... Дай да не усложняваме нещата. (*Към Нино и Чики.*) Здравейте!

НИНО: Здравейте!

ПИЕР (*Към Маршан.*): Какво да правя, ако се случи нещо с вас?

Маршан го поглежда строго.

МАРШАН: Моли се за душата ми и върши добро. (*Без да изчака отговор от Пиер, слиза в окопа. Пиер – след него. Към Нино и Чики.*) Дойдохме да помогнем. Говорите ли френски?

НИНО: Не, не.

ЧИКИ (*Към Цера.*): Французи...

МАРШАН: Английски?

НИНО: Малко.

ПИЕР (*Към Маршан.*): Забелязахте ли? Единият е сърбин, другият – босненец...

МАРШАН (*Към Пиер.*): Вярно. Как ли са попаднали тук заедно?

ПИЕР (*Вижда трупа на Стария войник.*): Има убити. Да ида ли за оръжията?

МАРШАН (*Към Пиер.*): Не, не... (*Към Нино.*) Окей ли сте?

НИНО: Да, окей сме.

МАРШАН: Дошли сме да ви помогнем...

НИНО: Казвам се Нино!

ЧИКИ (*Раздразнен от манията на Нино да се представя.*): Стига де!...

МАРШАН: Какво става тук? Какъв е проблемът?

НИНО: Ъмм, той... (*Сочи Цера.*) Той трябва помощ.

МАРШАН: Ранен ли е?

НИНО: Да. Ранен.

Маршан и Пиер тръгват към Цера и посягат да го прегледат. Чики се сепва.

ЧИКИ: Ноу!!!

НИНО: Не, не, не!!! Вие не мърда той! Окей? Мина... Не мърда, окей? Мина под той...

ЧИКИ (*Имитира взрив.*): Бум!

НИНО: Кога мърда, мина експлодира...

МАРШАН (*Объркан, към Пиер.*): Ако правилно разбирам, под него има мина, която може да се взриви...

ПИЕР: Да. Благодаря за превода.

МАРШАН: Но какво се е случило? (*Към Нино и Чики, бавно и ясно.*) Окей, не се страхувайте, няма да го мърдаме. Само да погледна...

НИНО: Стоп, стоп, стоп...

Нино изтичва до раницата си и вади от нея втора скачаща мина, за да я покаже на Маршан.

МАРШАН (Към Пиер.): *Merde!* Скачаща мина. Тези не са с всичкия си!

ПИЕР: Ама че каша. Трябва да извикаме сапър.

Сигнал от радиостанцията. Маршан се стряска.

МАРШАН (Към Пиер.): Ооо, не, знаех си. Хванаха ни в крачка. Дай им вода и нещо за ядене... (Отдалечава се.)

ЧИКИ (Към Нино.): Какво каза?

НИНО: Знам ли. Никак ме няма с френския.

Пиер вади опаковка с бинтове и лекарства и я подава на Нино.

ПИЕР: Лекарства...

НИНО (Сочи Цера.): На той трябва...

Междувременно Маршан се отдалечава и отговаря на повикването по радиостанцията.

МАРШАН: Аризона 2 слуша. Край.

От приемника се чува пращящ, от време на време накъсан с шумове метален глас – гласът на капитан Дюбоа.

ДЮБОА: Аризона 2, къде се намирате?

МАРШАН: В ничията земя, господин капитан. Положението е под контрол, но малко необичайно, и ще имаме нужда от...

ДЮБОА (Гневно.): В ничията земя? На вас кой ви разреши да напускате базата?

МАРШАН: Никой, господин капитан, но видяхме сигнали и реших, че ще е най-добре да проверя...

ДЮБОА: Решили сте? А да решавате кой ви разреши? Никакви действия на своя глава, ясно? Провеждането на операции се съгласува със Съвета за сигурност. А и командванията на враждуващите страни трябва да са известени. Веднага се връщайте!

МАРШАН: Но ние ги известихме, господин капитан. Минахме през двете линии и командващите офицери ми гарантираха прекратяване на огъня, за да можем да...

ДЮБОА: С кого разговарям, Аризона 2? Име и чин.

МАРШАН: Маршан, господин капитан. Сержант Маршан.

ДЮБОА: Така, слушайте ме внимателно, сержант Маршан. Незабавно се връщайте в базата. Това е заповед.

МАРШАН (*Раздразнен.*): Тъй вярно. Само че тук има спешна нужда от сапъор, и можем да спечелим време, ако...

ДЮБОА: Давам ви пет минути, за да напуснете, и петнайсет, за да ми се обадите от базата да докладвате, че сте се върнали без проблеми. Ние сме тук, за да подсигурием доставките на хуманитарна помощ и толкова. Полковник Софт ще побеснее, ако научи. Медиите ни следят отблизо, не можете да действате на своя глава. Разбрахте ли? Пет минути да се махнете оттам и ако след петнайсет минути не сте в базата, ще наредя да ви арестуват. Ясен ли съм?

МАРШАН (*Едвам съдържа гнева си.*): Тъй вярно.

Маршан ядосано трясва слушалката, поглежда Пиер, който разквасва устните на Цера с манерката, и поклаща глава. Чики се е навел до него, с ръка на челото на другаря си.

ЧИКИ: Видя ли? Казах ли ти? След малко ще си ходим...

Маршан стига до тях с широки гневни крачки. Нино и Чики се стряскат, опитват се да разберат какво се случва.

ПИЕР: Е, и?

МАРШАН (*Към Пиер.*): Кретен! Нареди да си вървим.

ПИЕР: Какво? Кой?

МАРШАН: Дюбоа! Тръгваме си.

ЧИКИ (*Към Нино.*): Какво се пени?

НИНО: Не знам.

ПИЕР (*Към Маршан.*): Но защо?

МАРШАН (*Към Пиер.*): Защото е кретен! (*Към Нино.*) Съжалявам... Шеф иска веднага заминава.

ЧИКИ: Какво казва?

НИНО: Че си тръгват.

ЧИКИ (*Смутен.*): Какво? Но ще се върнат, нали?

НИНО (*Към Маршан.*): Вие върнете?

МАРШАН (*Съкрушен.*): Съжалявам, не знам. Съжалявам... (*Към Пиер.*) Хайде.

Маршан и Пиер се покатерват по насипа.

ЧИКИ: Ебати. Какъв късмет извадихме с вас!

От насипа Маршан се обръща към Нино.

МАРШАН: Ако искате, мога да ви взема.

ЧИКИ: Какво казва?

НИНО: Че може да ни вземе.

ЧИКИ: Сериозно? Благодари му от все сърце и му кажи да го духа!

Маршан и Пиер схващат смисъла на отговора и се отправят към бронираната си кола.

ЦЕРА (*Към Чики.*): Чики, иди с тях.

ЧИКИ: Не ме нервирай и ти.

ЦЕРА: Иди и ще докараш помощ.

Неочаквано Нино се хвърля към насипа.

НИНО (*Катери се.*): Чакате! Спрете! Аз идва! Аз идва с вие!

Маршан и Пиер замръзват до колата. Чики грабва автомата и се наежва.

ЧИКИ: Къде така?

Нино се спира по средата на катеренето си.

НИНО: Отивам с тях.

ЧИКИ: Никъде не отиваш!

НИНО: За какво съм ти?

ЧИКИ: Първо, заради тебе сме тука. Второ, ако си с нас, вашите няма да стрелят. Слизай.

НИНО: Обещавам, че няма да стрелят.

Чики зарежда автомата и го насочва към Нино.

ЧИКИ: Не ме карай да повтарям: оставаш!

НИНО: Какво, ще ме застреляш ли? Ами хайде, давай! (*Пак тръгва нагоре.*)

ЧИКИ: Стига глупости! Връщай се веднага!

Нино не му обръща внимание и продължава, Чики стреля и го улучва в крака. Нино се търкулва обратно долу.

НИНО: Ааааа...

ЦЕРА: Чики!

Сините каски се спускат разтревожени в окопа.

МАРШАН: Не! Не! Стоп! Стоп! Стоп!

НИНО (*Търкаля се по земята от болка.*): Ааааа!

Маршан отива при Чики и се опитва да го успокои.

МАРШАН: Окей, окей! Спокойно! Спокойно! Стоп. Без оръжия, окей? (*Към Пиер, който се мъчи да помогне на Нино.*) Качвай се, не разбра ли, че трябва да вървим?

ПИЕР: Но защо?

МАРШАН: Бягай горе!

Пиер недоумява – изкатерва се върху насипа и застава до бронираната кола. Маршан спира за момент да огледа нелепата сцена, която оставя в окопа: Цера лежи върху мината, Нино хрипти на земята, Чики с калашник в ръката и побъркан поглед.

ПИЕР (*От насипа.*): Ужас! Знаех си, че ще стане някой гаф!

МАРШАН: Млъкни и пали! (*Към Чики и Нино.*) Ние трябва заминава. Вие спокойни, моля! Без оръжия. Ние скоро върнем...

ПИЕР: Не можем просто да се изнесем!

МАРШАН: Мълчи и пали! Хайде!

Маршан се качва върху насипа. Пиер продължава да протестира.

ПИЕР: Как ще си тръгваме? Ще се избият!

МАРШАН (*Отчаян.*): Дюбоа ни даде пет минути. След това, ако не сме в базата, ще прати да ни арестуват!

ПИЕР: Но защо, какъв е смисълът?

МАРШАН: Казва, че не ни е работа да се месим! Шавай! Пали!

Пиер се качва в колата и пали. Маршан сяда до него. Вратите се трясват и бронираната кола изчезва. В окопа, Нино се държи за крака и вилнее срещу Чики.

НИНО: Ти си ненормален бе! Луд, маниак, престъпник!

Чики подхвърля опаковката с бинтовете и лекарствата на Нино.

ЧИКИ: Предупредих те.

Нино взема лекарствата, отваря марли и дезинфектанти и започва да си обработва раната.

НИНО: Ще те убия! Заклевам се, ще те убия!

ЧИКИ (*Насочва калашника към него.*): Виж к'во, наду ми главата. Затваряй си човката, че не отговарям... (*Към Цера.*) Потърпи! Още малко, чу ли? Д'еба сините каски! Скоро ще се стъмни и все нещо ще измисля. (*Към Нино.*) Как действа шибаната ви мина?... Колко пъти да те питам? Ало! Зададох ти въпрос!

НИНО (*Докато си промива раната с гримаси на болка.*): Еби си майката...

Стрелва Чики с ненавист, а Чики продължава да го гледа презрително. Цера, който до този момент е мълчал отчаяно, бавно завърта глава.

ЦЕРА: Чики, а сега какво?

ЧИКИ: Потрай, Цера. Потрай.

Настава тишина. Мрачна и застрашителна.

Край на първо действие

ВТОРО ДЕЙСТВИЕ

Същата ситуация, същото нагнетено безвремие. Цера лежи, Чики седи до него с автомат в ръката, Нино се е свил на разстояние от тях и гледа сърдито. Единствената разлика е народната музика, която се донася от включеното радио, поставено на земята до Чики. Цера се размърдва, Чики се сепва.

ЧИКИ: Ей. Какво има?

ЦЕРА: Сърби ме кракът.

ЧИКИ: Мирувай. Мирувай. Аз ще те почеша. (*Навежда се над приятеля си.*) Да не стане играчка-плачка... Дай аз. Тук ли? (*Започва да чеше крака на Цера.*)

ЦЕРА: По-надолу. По-надолу... Още, още. Наляво. Още малко наляво... Там, да, там. А така, да. Не, не, прекалено надолу чешеш, вдигни малко...

ЧИКИ: Така добре ли е?

ЦЕРА (*Безнадеждно.*): Зарежи. Човек ако не се почеше сам, не минава и това си е...

Чики спира да чеше. Тишина.

ЦЕРА: Трябва ми кенеф.

ЧИКИ: Пикай в гащите.

ЦЕРА: Голяма нужда е.

ЧИКИ: Все тая.

ЦЕРА: Все ти е тая на тебе...

Чики става и се отдалечава на две-три крачки. Нино, както е седнал на земята, забелязва ножа на Чики на няколко метра от себе си. Бавно се изправя. Чики се вкопчва в калашника си. Нино прави две стъпки и сяда досами ножа. Чики не разбира смисъла на тази маневра и се отпуска. Тишина.

ЦЕРА: Чики...

ЧИКИ: Готов ли си?

ЦЕРА: Ами. Не мога. Ела тука.

Чики се връща при другаря си.

ЧИКИ: Слушай, не е толкова трагично положението. Ще видиш, че...

ЦЕРА: Заеби. Само едно те моля, човече: изключи го това радио.

ЧИКИ: Защо бе? Нали ти намерих програмата, която ти харесва? Добрата стара родна музика!

ЦЕРА: Изключи го, сериозно. (*Чики изключва радиото.*) А сега ми дай снимката, дето ми е в джоба.

ЧИКИ: Браво, така те искам... Кой джоб?

ЦЕРА: Горния. Не този. Този. Вътре. Снимката. Дай да я погледна. (*Чики вади снимка от джоба на приятеля си и я вдига пред очите му. Цера криви глава ту на една страна, ту на друга.*) Така нищо не виждам, лъщи. По-нагоре... (*Чики вдига фотографията.*) Така... (*Гледа внимателно снимката. Леко се усмихва. Чики го наблюдава умилен. Зад тях Нино се възползва от случая, за да вземе ножа и да си го пъкне в ботуша.*) Мислиш ли, че ще я видя отново?

ЧИКИ: Еее, стига де! Много ясно, че ще я видиш. Тебе чака, Цера. На раздялата това ѝ е хубавото, че жените загарят...

ЦЕРА: Тя ми е дъщеря, Чики.

ЧИКИ: Какво?

ЦЕРА: Не ми е гадже. Дъщеря ми е. (*Гласът му затреперва от вълнение. Чики не знае какво да каже. Нино неусетно, с бавни измествания по задник, започва да се примъква към тях с нож в ръката.*) Яница се казва. Яница. На шестнайсет години. Роди ми се още като бях в гимназията, с една съученичка... С майка ѝ не се оженихме, малката я отгледаха баба ѝ и дядо ѝ в Сараево. Но аз си я виждах де, тя от самото начало ме знаеше като свой татко. Какво пишлеме бях тогава, Чики. Сума години минаха, преди да се почувствам годен да съм баща на момиче, не знам дали ме разбираш. И тъкмо започнах да я опознавам, да я вода на риба, да я уча на малкото неща, дето ги знам, избухна войната. Майка ѝ и нейната рода са сърби и заминаха за Белград. И повече не я...

Нино рязко се изправя, с куцукане се спуска към Чики и забива ножа в читавото му рамо. В същия момент откъм насипа пак се подава предницата на бронираната кола на ООН. Чики и Нино се търкулват на земята, ръмжат, боричкат се. Цера, безпомощен, ги умолява.

ЦЕРА: Чики! Чики! Недейте бе, хора!

Когато излизат от колата, Маршан и Пиер осъзнават какво се случва и бързо се спускат в окопа.

МАРШАН: *Merde!*

ПИЕР: Какво правят?

ЦЕРА: Престанете!

Сините каски се хвърлят върху Нино и Чики, които продължават да се млатят и ги разтървават.

МАРШАН: Стоп! Стоп! Пусни ножа!

ПИЕР: Окей! Стига!

Откъсват вкопчените Нино и Чики. Сега и Чики е с две рани, но въпреки това оказва съпротива. Едвам удържат и Нино.

МАРШАН: Спрете! Стоп!! Веднага! Достатъчно! Спрете! Край! Престанете! Идва помощ! Ало! Разбрахте ли? Идват сапъори! Разбрахте ли?!... (Към Нино.) Кажи му! Кажи му!

НИНО (Към Чики.): Казва, че идват сапъори.

ЧИКИ: Ще те смачкам! Чуваш ли? Ще те размажа!

МАРШАН (Към Чики.): Кротко! (Към Пиер.) Отивам да повикам подкрепления. Ти стой тук и ги наглеждай. Виж им раните. Ето лекарства. (Вдига търкалящата се опаковка лекарства и я подава на Пиер. Към Нино.) Спокойно, окей? Дръжте прилично...

Маршан се качва върху насипа и вдига слушалката, за да се обади, но в същия момент вижда откъм поляната да се задава телевизионната репортерка Джейн Ливингстън, придружавана от оператор. Джейн върви и говори в микрофона си, докато камерата я заснема.

ДЖЕЙН (Към камерата, в крачка.): ...ето, това е така наречената междинна траншея в ничията земя. Тясна ивица земя между двете вражески линии – сръбската на изток (Сочи зад себе си.) и босненската на запад (Сочи пред себе си.). Както сами виждате, Сините каски са вече на мястото на събитията... (Поздравява отдалеч Маршан с ръка, Операторът обръща камерата към него и бронираната кола, сетне се връща на Джейн, която продължава да говори, все така в крачка.) ...и сега остава да разберем целта на течащата в момента деликатна операция, която предвижда намесата на звено от сапъори, най-вероятно необходими за разминирването на околностите...

След миг на колебание, Маршан се затичва към телевизионния екип.

МАРШАН (Тичешком.): Не, не, не! Спрете веднага! Тук не може да се снима!

Джейн дава знак на Оператора да не спира и продължава репортажа си.

ДЖЕЙН: ...Известната неточност на сведенията, с които разполага главният щаб на мироопазващите сили на ООН, по всяка вероятност се дължи на...

Маршан се опитва да закрие с длан обектива на камерата, но Операторът се дръзва назад и не спира да снима.

МАРШАН (*Вбесен, към Оператора.*): Не разбирате ли? Забранено! Стоп! Изключете това! (*Към Джейн.*) Коя сте вие? Не знаете ли, че не бива да се снима без разрешение?

ДЖЕЙН (*Към камерата.*): ...А това навярно е сержант Маршан от френската част на ЮНПРОФОР, иначе познат като Аризона 2, и именно той ще ни разкаже повече за целите и задачите на тази операция, в която...

МАРШАН (*Удивен.*): Моля? Откъде ми знаете...

ДЖЕЙН (*Към Маршан, но все така заснемана от камерата.*): Аз съм Джейн Ливингстън от Глоубъл нюз. Ловим вашите радиочестоти. Бихте ли ми казали какво точно става в този окоп?

МАРШАН: Моля? Ловите ни...

ДЖЕЙН: Не е незаконно. Не е наша вината, че не успявате да си ги скриете. А сега, ако обичате, бихте ли обяснили за нашите зрители, какво наложи вашето участие като миротворци в ничията земя?

МАРШАН (*Смутен.*): Вижте, аз... не съм упълномощен да правя изявления за медиите. (*Изморено клати глава.*) Моля ви, изключете това. Не ми навличайте неприятности.

ДЖЕЙН (*Към Оператора.*): Окей, Том. Гаси. (*Операторът спира да записва и сваля камерата. Джейн се обръща към Маршан.*) Чух всичко, което си говорихте с вашия началник, и искам да ви кажа, че високо ценя вашата самостоятелност. Да се опълчите на заповедите и да рискувате да ви арестуват, за да помогнете на войници в беда: вие сте смел човек.

МАРШАН (*Все така уморено.*): Благодаря ви, но... (*Поколебава се.*) ...ситуацията тук е много сложна. Не бива да снимате.

ДЖЕЙН: О, бива, бива. Току-що говорих с началника ви и той позволи.

МАРШАН: С кого?

ДЖЕЙН: С капитан Дюбоа.

МАРШАН: Но кога?

ДЖЕЙН: Преди малко. Веднага, след като ви нареди да се изтеглите, въпреки че вие му казвахте, че трябва сапър, а той ви заплаши с арест. Впрочем за какво ви е сапър?

МАРШАН: Говорили сте с Дюбоа? Как успяхте?

ДЖЕЙН: Обадох му се в щаба. Имаме всичките ви телефонни номера, включително и секретните. Казах му, че може да избира: или да ви позволи да се върнете в ничията земя да си свършите работата, докато аз коментирам спасителната акция, или в пет часа да съобщя в новините какво чух на вашите честоти. В резултат на което ето ни и вас, и мен в горещата точка. Само дето още не знам защо, така че се надявам да ми обясните какво се случва в този окоп, за да съм в час и аз...

МАРШАН (*Недоверчиво*): Твърдите, че Дюбоа ме е върнал тук само защото вие сте го шантажирали?

ДЖЕЙН: Да кажем, че му посочих слабото място. Не е лесно човек да се добере до качествена суровина за репортаж, сержант Маршан, затова като се удаде случай, не бива да се изпуска. (*Маршан не е убеден, мълчи нерешително насреща ѝ*.) Звъннете му, ако не ми вярвате.

Маршан вдига слушалката на радиостанцията и натиска копче. Изчаква няколко секунди.

МАРШАН: Аризона 2. На мястото съм. Край.

ДЮБОА: Положението под контрол ли е? Край.

МАРШАН: Да, но е много напрегнато и се наложи да се намесим със сила. Овладяхме нещата, но освен сапър ще ни трябват и още няколко човека. Край.

ДЮБОА: Имате ги. Даже повече, отколкото ви се иска, сержант. Току-що говорих с полковник Софт и той реши да се включи лично в операцията. Край.

МАРШАН: Моля, господин капитан? Полковник Софт ли казахте?

ДЮБОА: Той самият, с цялата си свита. Лично ще ръководи спасителната акция. Както виждате, сержант, хубаво ни насадихте с вашето желание да изпъкнете. Сапърът пристига в 15,30. Немец е, нашите бяха заети всичките, англичаните също. Други въпроси? Край.

МАРШАН (*Дръпва се малко встрани*): Тъй вярно. До пристигането на полковник Софт какво да правя с телевизионния екип, който явно е в течение...

ДЮБОА: Не ме подценявайте, сержант. Много добре ми е ясна вашата игричка. Да снима кучката колкото си иска. Медии са неприкосновени. Друго?

Маршан хвърля сконфузен поглед към Джейн, която чува всичко и му се усмихва.

МАРШАН: Не, господин капитан. Като изключим, че няма никаква „игричка“...

ДЮБОА: Не ме занимавайте, сержант. Добре се справихте, приклесихте ме, няма мърдане. Сега само се молете всичко да мине гладко, защото ако стане засечка, вас ще държа отговорен. Ясно?

МАРШАН: Тъй вярно.

ДЮБОА: Съмнявам се, но какво да се прави. Сега си размърдайте задника и гледайте да не се изложите пред англичаните. Край.

МАРШАН: Прието, да. Край.

Маршан стои объркан със слушалката в ръка. Джейн все така се усмихва.

ДЖЕЙН: Е, и?

МАРШАН: Можете да снимате.

ДЖЕЙН: Благодаря. Ще ми обясните ли първо какво се случва там вътре?

МАРШАН (*Колебае се.*): Добре...

Междувременно в окопа Пиер едвам обуздава Чики, който многократно налита на Нино, свит до стената на окопа. Синята каска е нервен, изплашен.

ПИЕР (*Провиква се.*): Сержант Маршан! Къде сте?

МАРШАН (*Също се провиква, към окопа.*): Тук съм! Идвам! Всичко наред ли е?

ПИЕР (*Пак с вик.*): Побързайте!

По знак на Джейн Операторът връща камерата на рамо. Маршан ръкомаха отчаяно, клати глава.

МАРШАН: Не, не, моля ви се, не!

ДЖЕЙН: Няма ли да ми разкажете какво се случва?

МАРШАН: Всичко ще ви разкажа, само дръжте това изключено. (*Джейн отново дава знак на Оператора да спре да снима и той отново сваля камерата.*) Окей. (*Пак се поколебава.*) Значи... имаме един босненски войник... ранен... който лежи върху противопехотна мина. Не ме питайте как е попаднала под него, не знам. Важното сега е да я обезвредим. Освен това в окопа се намират още двама войници, сърбин и босненец, също ранени, но не тежко, които трябва да държим на разстояние, за да не си навредят. Засега не ни е известно как се е стигнало дотук, но както сама ще се сетите, напрежението в окопа е огромно.

ДЖЕЙН: Мога ли да интервюирам войниците?

МАРШАН: Войниците? (*Пак се поколебава.*) Опитайте... Но имайте предвид, че както ви споменах, ситуацията е изключително сложна и...

ДЖЕЙН: И...?

МАРШАН: ...и ще е най-добре да не слизате в окопа. Не и преди да е дошъл сапърът.

ДЖЕЙН: И кога ще дойде този сапър?

МАРШАН: Капитан Дюбоа каза, че ще е тук в 15,30. Колко е часът?

Джейн поглежда часовника си.

ДЖЕЙН: Точно 15,30...

На поляната се появява Сапърът.

САПЪОРЪТ (*Със силен немски акцент.*): Добър ден. аз съм сапърът.

МАРШАН: Това се казва прецизност.

САПЪОРЪТ: Моля?

МАРШАН: Няма значение. Ще ме извините ли за секунда? (*Обръща се към Джейн.*) Разбрахме се, нали? Не ходете по-далеч от насипа – можете да снимате, да разговаряте с войниците, но изрично настоявам да не слизате в окопа. Сложете си каска, внимавайте в картинката и не обикаляйте много-много, защото не знаем дали няма и други мини.

ПИЕР (*Отново се провиква от окопа.*): Маршан! Какво става?

Маршан се обръща към окопа, и се провиква на свой ред.

МАРШАН: Дошли са от телевизията! Разрешили са им да снимат!

ПИЕР (*От окопа, с ирония.*): О, екстра!

ДЖЕЙН (*Към Маршан.*): Благодаря. Успешна работа.

Репортерката си нахлупва каска, след нея – и Операторът. Двамата се отправят към насипа. Когато остава насаме със Сапъра, Маршан отново го заговаря.

МАРШАН: Говориш ли френски?

САПЪОРЪТ: Не.

МАРШАН: Английски?

САПЬОРЪТ: Разбира се.

МАРШАН: Запознаха ли те със ситуацията?

САПЬОРЪТ: Не. Нямахме време да...

МАРШАН: Няма значение. Носиш ли си инструментите?

САПЬОРЪТ: Да.

МАРШАН: И къде са?

САПЬОРЪТ (*Сочи извън сцената.*): Там. В мой джип.

Маршан поглежда нататък.

МАРШАН: Къде там?

САПЬОРЪТ: Малко далеч. Никой мен не информира за тип мина.

МАРШАН: Ооо...

Сапърът: ...и за моя задача.

МАРШАН: Окей. Отиваме да ти вземем нещата. Междувременно ще ти обясня.

Маршан и Сапърът се отдалечават през поляната и напускат сцената. В това време Джейн и Операторът вече са върху насипа – тя обмисля кратко въведение, дава знак на Оператора, че е готова и започва.

ДЖЕЙН (*Към камерата.*): От една тясна траншея, прокопана в така наречената „ничия земя“ – малката ивица, притисната между предните постове на двете вражески линии, – ето един драматичен символ на човешкото безсилие пред ужаса на войната: един ранен войник лежи върху мина и не може да направи дори най-малкото движение, за да не се взриви; край него – двама също ранени неприятели, принудени да делят окопа в очакване Сините каски да обезвредят мината и да ги изведат в безопасност. Абсурдите на войната продължават – всеки ден в нов вид. Какво си мислят тези войници? Как ще свърши всичко? Останете с нас и първи ще научите. Джейн Ливингстън, *Глоубъл нюз*, пряко от Босна. (*Обръща се към Оператора и му посочва Чики, който кръстосва като див звяр, следван отблизо от Пиер, после се надвесва от насипа и подвиква към Чики.*): Хей, хей! Извинете! Говорите английски? (*Чики я поглежда удивен.*) Мога вас задам няколко въпроса?

ЧИКИ: Заври си ги отзад... Само ти ми липсваше.

ДЖЕЙН (*Дръпва се от края на насипа.*): Балкански рѳб... (*Вижда, че Операторът снима.*) Какво правиш бе?!

ОПЕРАТОР (*Изключва.*): Ами мислех...

ДЖЕЙН: Недей. Аз съм по мисленето. (*Джейн мярва Нино, който стои прав, но неподвижен в другия край на окопа. Отива откъм неговата част и отново се подава от края на насипа, за да го повика. Към Нино.*): Извинете! Извинете...

Нино вдига лице и я вижда. Усмивка се.

ДЖЕЙН: Говорите ли английски?

НИНО: Малко...

ДЖЕЙН: Искате ли цигара?

НИНО: Мерси...

Джейн му подава кутия цигари, той вади една. Подава му и запалка, Нино пали.

ДЖЕЙН: Прощавайте... може ли едно малко интервю?

Нино кимва.

ДЖЕЙН (*Към Оператора.*): Снимай! (*Към Нино.*) Как сте?

НИНО: Бива.

ДЖЕЙН: Уморен?

НИНО (*Кротко.*): Да.

ДЖЕЙН: Вие ли сложихте мината под босненския войник?

Усмивката се стопява на лицето на Нино, който поглежда репортерката с неприязън, показва ѝ среден пръст, завърта се и се отдалечава. Джейн се изправя разочарована. Операторът зад нея се киска.

ДЖЕЙН: Копеле. (*Към Оператора.*) Стоп!

В това време Чики се е върнал при Цера и продължава да гледа с омраза Нино.

ЧИКИ: Ще го убия. Ако ще това да е последното, което правя на този свят.

ЦЕРА: Какво те прихваща?

ЧИКИ: Трябваше веднага да му видя сметката. Видя ли го? Аз му пощадявам живота, а той ми забива моя собствен нож в гърба! (*Пауза.*) Как си?

ЦЕРА: Приказно. Първо ме простреляха, после се събудих върху мина, сега цял свят ме гледа като животно в зоопарка, сере ми се, та ми се плаче, а ти паранояся и не спиращ да дуднеш.

ЧИКИ: След малко всичко ще приключи.

ЦЕРА: Приключи първо ти.

Маршан и Сапърът отново се появяват на поляната. Сапърът е в работното си облекло и носи две тежки кутии с инструменти. Стигат до насипа. Сапърът оглежда окопа и зърва проснатия долу Цера. Операторът снима, те се правят, че не го забелязват.

МАРШАН: Готов ли си?

Сапърът: Да. Сега всички трябва далеч изтеглите. Поне трийсет метра сигурност.

МАРШАН: Окей, ще се погрижа. (*Слиза в окопа и отива при Нино.*) Хайде, хора, да освободим окопа. Моля. Ако обичате, веднага... Трябва да се отдалечим. Започва разминирането. (*Прави знаци на Пиер да му помогне да изведат Нино и Чики.*) Окей, тръгваме... Пиер! Ехооо!.. Пиер!!! Излизаме!... Разбирате ли? Трябва да вървим. Сапърът иска всички вълн. (*Към Чики.*) И ти! Всички вълн!...

Чики не му обръща никакво внимание. Маршан се обръща към Нино.

МАРШАН: И той трябва да излезе. Кажу ми, моля те...

НИНО (*Неохотно към Чики.*): Казва, че трябва всички да излезем.

ЧИКИ (*Злобно.*): С теб не говоря, лайнар.

МАРШАН (*Към Чики.*): Хайде. (*Вместо отговор Чики заплашително се изпъчва насрещу му, така че гърдите му се опират до тези на Маршан.*) Еееей! Успокой топката! Не можеш да останеш, не виждаш ли? (*Към Нино.*) Кажу на твоя приятел, че ако не излезе от окопа, сапърът няма да започне, окей? За собствената му безопасност говорим!

НИНО: Той не мой приятел! (*Обръща се и понечва да излезе. Маршан го задържа.*)

МАРШАН (*Отчаян.*): Добре, ясно, ясно... Не ти е приятел. Но няма кой да преведе, разбираш ли? Моля те, обясни ми, моля...

НИНО (*Още по-неохотно към Чики.*): Каза, че въобще няма да започнат, ако има хора в окопа.

ЧИКИ (*Още по-злобно.*): А аз казах, че с лайнари не говоря!

НИНО: Еби си майката!

Нино рязко се обръща и поема навън. Чики понечва да му се нахвърли, но Маршан го задържа и прави знаци на Пиер да пази Нино. От дъното на окопа Цера вижда само част от случващото се, но разбира, че приятелят му е на ръба на пълен срив.

ЦЕРА: Чики! Стига! Опомни се!

Чики го поглежда. Изсумтява. Старае се да се овладее. Навежда се мълчаливо над приятеля си. Цера лекичко го хваща за ръката. Поглеждат се в очите. Цера се усмихва. Чики също. Чики бавно се изправя и пуска ръката на Цера.

ЧИКИ: До после в кръчмата.

Вдига си радиото от земята и позволява на Маршан да го отведе: заедно се изкатерват по насипа – Чики със затруднение, заради раните си. Все така на безопасно разстояние от Нино, го отвеждат на поляната, където всички стоят в очакване. Джейн и Операторът проследяват цялата маневра с включена камера. Джейн говори в микрофона.

ДЖЕЙН: Ето, всички излизат от окопа, за да започне деликатната спасителна операция. Както виждате, в този момент зад мен пристига сръбският войник – младият човек, който куца, – следван от босненския войник. Те вече стъпиха на пътя на своето избавление, но вторият босненец, който още лежи в траншеята зад гърба им върху пъхнатата под тялото му мина, тепърва трябва търпеливо да изчака сапърът от ЮНПРОФОР да му спаси живота. За него кошмарът още не е свършил. Джейн Ливингстън, Глоубъл нюз, пряко от Босна.

Пиер и Нино са от едната страна на поляната, Чики и Маршан – от другата и сякаш е постигнат някакъв баланс. Джейн и Операторът се отдалечават.

МАРШАН (Към Чики.): Спокойно, нали? Окей? (Към Пиер.) Дръж го под око.

ПИЕР: Кого първо? Поиска ли подкрепления?

МАРШАН: Сега идват. (Връща се върху насипа при Сапъора.) Готово.

САПЪОРЪТ: Отивам.

МАРШАН: Успех.

Сапърът слиза в окопа, Маршан остава върху насипа. Сапърът отива при Цера с кутиите с инструментите си и коленичи до него. Цера неподвижно го наблюдава. Сапърът много внимателно започва да копае около него. Джейн отива при Маршан, който откъм насипа следи действията на Сапъора. Маршан я поглежда строго.

МАРШАН: Не бива...

ДЖЕЙН: Само да надникна. Не снимаме. Виждате ли? (*Сочи Оператора на поляната.*)
Камерата е изключена.

Междувременно на поляната Чики, усамотен в единия край, включва радиото и завърта копчето, за да потърси станция и намира любимата си, тази с американската музика. Неапен на Сайкъделик фърс. Пиер, привлечен от музиката, оставя за момент Нино и се приближава с опаковка лекарства в ръката.

ПИЕР (*Подава му лекарствата.*): Радиото твое ли е?

ЧИКИ (*Зъл.*): Да т'еба!!

*Пиер се засяга, подхвърля лекарствата на земята и се връща да пази Нино. Чики го поглежда, после с ненавист се втренчва в Нино, който стои с наведена глава. Сетне се озърта в търсене на нещо.
През това време в окопа Сапърът изключително внимателно се опитва да проникне до мината под Цера.*

САПЪОРЪТ (*Към Цера.*): Не мърда. Спокоен.

Маршан и Джейн следят с притаен дъх от насипа.

ДЖЕЙН: ...казват, че в живота си сапърите правят грешка само веднъж...

МАРШАН: Два пъти.

ДЖЕЙН: Как така?

МАРШАН: Първият е, когато си избират професия. (*Сапърът спира да се рови и отива при двамата на насипа. Сваля каската и бърше потното си лице.*) Какво става? (*Сапърът кимва към Джейн, за да покаже, че му пречи. Маршан към Джейн.*) Бихте ли ни оставили насаме?

ДЖЕЙН: Окей. (*Отива на поляната при Оператора.*)

МАРШАН (*Към Сапъора.*): Е, и?

САПЪОРЪТ: Прекалено много камъни. Не мога приближава мина. Никаква представа какъв тип мина това е.

МАРШАН (*Подскача.*): Аз знам, аз знам! Момент! (*С един скок се озовава в окопа и хваща раницата, от която Нино преди време е извадил другата мина, за да им я покаже. Бърка вътре.*) Почакай...

Маршан вади мината. Качва се и я показва на Сапъора, който я взема в ръце. Гледа я няколко секунди мълчаливо и печално.

САПЬОРЪТ: Такава под него?

МАРШАН: Да.

САПЬОРЪТ: Пфуй... Аз... нищо не може направи.

МАРШАН: Какво?

САПЬОРЪТ (*Клати глава.*): Моя работа невъзможна с тази. Механизъм задействан... (*Обръща се към изкопа, хвърля поглед към Цера.*) Този мъж вече труп.

МАРШАН: Сериозно ли говориш? (*Сапърът потвърждава с кимване. Маршан поглежда към поляната, където Джейн и Операторът обикалят и записват наред. Към Сапъра.*) Сигурен ли си? Може би ако подпъхнем нещо между него и мината...

САПЬОРЪТ (*Не разбира.*): Какво да направим?

МАРШАН: Ами не знам, да вмъкнем нещо, което да тежи достатъчно, за да държи натисната мината, докато го вдигаме... (*Опитва се с ръце да покаже как.*) ...или да се свържем с друг сапър, който познава по-добре...

САПЬОРЪТ (*Докачливо.*): Вижте, вика кого желае... Никой не спира този тип мина. Не и в такива условия. Кой сложил под него, убил.

Изведнъж се чува грохотът от приближаващ хеликоптер. Всички вдигат поглед към една и съща точка зад кулисите, отвъд поляната. Джейн прави знак на Оператора и двамата изчезват тичешком в тази посока. Шумът става много силен, след което започва да се забавя и затихва.

МАРШАН (*На себе си.*): Софт...

Появява се полковник Софт, придружен от Марта, секретарка с предпазна жилетка над елегантното костюмче от пола и сако, със синя каска върху русата прическа а ла Мерилин Монро. Зад тях подтичват Джейн и Операторът, които се опитват да изтръгнат някоя дума от полковника, докато други сини каски се разпръсват по поляната. Пиер, Нино и дори Чики за миг са пленени от зрелището.

ДЖЕЙН: Защо сте тук, полковник Софт? От каква важност е тази мисия за вас?

СОФТ (*В крачка.*): Смело мога да заявя, че за нас всяка мисия е от огромна важност. Дошли сме тук със задачата да ускорим мирния процес в тази раздирана от вражди страна.

ДЖЕЙН: Вярно ли е, че в началото сте отказвали да се намесите и че в основата на настоящата акция са вашите подчинени, изморени да ескортират хуманитарни пратки?

СОФТ: Няма такова нещо. Боя се, че бъркате, госпожице. В момента разучаваме възможностите за по-голяма автономия на малките локални звена от мироопазващите сили и този случай ще покаже на какво точно можем да разчитаме.

Софт стига до Маршан и Сапъора и спира. Двамата козируват.

Междувременно на поляната Чики гледа крадешиком ту Нино, ту Пиер, сякаш крои нещо. Пиер, на свой ред, хвърля погледи към Чики, но се опитва да не изпусне и полковника, който отговаря на репортерката.

ДЖЕЙН: Какво ще кажете за американските обвинения, че вътрешните проблеми на ЮНПРОФОР се дължат на европейската неспособност за вземане на решения?

СОФТ: За първи път чувам за подобни обвинения. Сами преценете. Защото според нас ЮНПРОФОР се справя отлично с мисията си.

ДЖЕЙН: Бихте ли ни казали... Да очакваме ли въоръжена намеса на ООН в конфликта? И какво ще кажете за отношенията между англичани и французи в рамките на мироопазващите сили?

СОФТ: Въоръжена намеса? Не вярвам, няма такова нещо. Но нека да говорим по-късно, на пресконференцията. Сега много ще ви моля да ни оставите да си вършим работата...

Софт отправя телевизионния екип и най-сетне може да поговори насаме с Маршан. Секретарката с високите токчета изглежда свършено незаинтересувана.

СОФТ (Към Маршан.): Какво, по дяволите, става тук?

МАРШАН: Имаме проблем, господин полковник.

СОФТ: Проблем ли? Какъв?

МАРШАН: Един босненски войник лежи върху мина и доколкото разбирам, не е възможно да я обезвредим.

СОФТ: Какво, какво? Кой каза, че не е възможно?

МАРШАН: Сапъорът. Според него, щом се активира такава мина, няма ход назад. (Посочва Цера.) Казва, че този човек е вече мъртъв.

Полковник Софт се навъсва. Замисля се за момент.

СОФТ: От самото начало бях убеден, че тази история ми мирише на гнило. Ако пресата научи, ще ни направи на бъзе и коприва!

САПЪОРЪТ: Тогава какво решавате? Какво трябва аз прави?

СОФТ: Кой, по дяволите, е този?

МАРШАН: Сапърът, господин полковник.

СОФТ (*Към Сапъора.*): Връщай се долу и се прави, че обезвреждаш проклетата мина! Трябва да спечелим време!

Сапърът поглежда сащисан Маршан.

САПЪОРЪТ: Извинете, че повтарям, но...

СОФТ: Веднага в окопа! Това е заповед! (*Сапърът изпълнява нареждането и се връща при Цера. Полковникът се замисля за миг, загледан в Джейн и Оператора. После излиза от унеса си. Към Маршан.*) Окей. Аз ще се погрижа. Вие се занимайте с медиите.

Софт си отива, следван от Марта. Джейн отново се устремява към него, но той я отклонява с жест на ръката към Маршан и изчезва в посока към хеликоптера.

В окопа Сапърът е коленичил до Цера и вяло бърника около него. Цера се взира в снимката на дъщеря си.

ДЖЕЙН (*Към Маршан.*): Сержант, какво става?

МАРШАН (*Смутен.*): Хъммм, механизмът на мината е сложен... Специалистът започна работа и... ще бъдете осведомени веднага щом свърши...

Поглежда отново към окопа със Сапъора, който се преструва, че нещо прави, и Цера, който гледа снимката.

ДЖЕЙН: Може ли да се приближим?

МАРШАН (*Клати глава.*): Не... Полковникът нареди да се пази дистанция от съображения за сигурност.

Тишина. Само музиката по радиото, която сега е Love me two times на Дорс. Чики бавно се изправя с радиото в ръка и тръгва към Пиер. Пиер се наежда и стиска автомата в ръцете си, но Чики му се усмихва, докато се приближава. Вдига ръце с приятелски, открит жест и Пиер пристъпва към него, макар че продължава да го наблюдава подозрително. Бавничко, спокойно Чики му подава радиото. Прилича на Робинзон Крузо, когато връчва Библията на Петкан. Пиер е удивен, но Чики не се отказва, усмихва се, прави му знаци да вземе апаратчето.

ЧИКИ: Извинявай за одеде. Заповядай...

Макар и да не разбира езика на Чики, Пиер си отдъхва и даже леко се усмихва. Чики с жест показва, че настоява, и Пиер взема радиото.

ПИЕР: Благодаря...

Все така усмихнат, Чики слага ръка на рамото му, кимва, след което с мълниеносно движение вади пистолета му от кобура и го насочва към Нино.

ЧИКИ (Към Нино, крещи.): Ще ме убиваш със собствения ми нож, а?

Всички са в шок. Действието става забързано и хаотично. Чики скача назад, без да изпуска Нино от мушка. Пиер изтървава радиото и насочва автомата си към Чики.

ПИЕР: Стоп!

МАРШАН: *Merde!*

ДЖЕЙН (Към Оператора.): Живо, Том!

Операторът трескаво включва камерата и я насочва.

ЧИКИ (Към Нино.): Така ли ми се отплащаш, че ти пощадих живота? (Към Маршан, който тръгва към него.) Не приближавай!

МАРШАН (Върви към Чики с вдигнати ръце.): Спокойно...

ЦЕРА (Вика сподавено, да не би усилието да измести тялото му.): Чики, Чики, не прави глупости! (Към Сапъора, застанал на колене точно до него.) Какво става? А? Какво става?

САПБОРЪТ (Клати глава.): Не зная...

Но Чики вече не е на себе си. Цели се с пистолета ту в един, ту в друг.

ЧИКИ: Ще ви избия всички, ясно ли е? Всички сте еднакви! Всичките! (Към снимащия телевизионен екип.) Какво бе, хиени, радвате ли се? Това да не ви е сафари? Племената се трепят помежду си, а вие снимате. Добре ли ви плащат поне? Добре ли ви плащат, шибаняци? Добре ли се продава тая гадост?

Маршан, въпреки насочения пистолет, се доближава още малко, вече е почти до Чики. Гледат се в очите. Тогава Нино изведнъж се впуска напред – не е ясно дали за да избяга, или за да се нахвърли върху Чики – и Чики стреля. Улученият Нино със залитане прави няколко последни крачки към него. Чики стреля отново и Нино рухва. В същия миг Пиер инстинктивно открива огън с автомата, все още насочен към Чики, и го покосява.

МАРШАН: Неее!

ЦЕРА (Върти глава луд от тревога.): Чики! Чики!

Сърбинът и босенецът лежат на земята неподвижни. Всички са се вкаменили по местата си, никой не знае какво да прави. По радиото още върви Love me two times.

ДЖЕЙН (*Развълнувано, към Оператора*): Засне ли ги?

ОПЕРАТОРЪТ: Да, готово!

В окопа Сапърът не помръдва, коленичил до Цера, който криви врат към него и го умолява да му каже.

ЦЕРА: Какво стана? А? Кажи ми...

Сапърът тъжно клати глава – не знае или не е разбрал въпроса, или и двете. На поляната всички са парализирани. След кратка агония Чики издъхва. Операторът снима. Джейн и Маршан се взират в двата трупа. Пиер е потресен, стои като побит с автомата в ръка. В няколкото секунди гробовна тишина откъм радиото нелепо и нетърпимо се донася Love me two times. Маршан се освестя и се навежда първо над Чики, после над Нино, за да установи, че са мъртви. Сетне в безсмислен порив на съчувствие изключва радиото, което се търкаля в краката на Пиер. Тичешком се появява полковник Софт, все така следван по петите от Марта. Хвърля бърз поглед на двата трупа, без нищо да каже, после привиква настрани Маршан.

СОФТ: Сержант! Тук, ако обичате!

МАРШАН (*Покрусен.*): Съжалявам, господин полковник, ние не...

СОФТ: Всичко се нареди, сержант. Вие заглавичкайте тези от телевизията: важното е да не припарват до окопа, по никакъв начин. След малко всичко ще свърши.

МАРШАН: Ще свърши? Как можете да...

Без да му обръща внимание, Софт отива до насипа и слиза в окопа. Марта изчаква горе, по-безучастна от всякога. Джейн се обръща към Маршан.

ДЖЕЙН: Какво беше това... Ужас! Как мислите да..

МАРШАН (*Избухва.*): Тихо! (*Миг по-късно осъзнава колко е груб и си възвръща самообладанието.*) Съжалявам. Моментът е много лош. Само спокойно. (*Към потресения Пиер, който не може да откъсне очи от трупа на Чики.*) Слушай, нямаше друг избор, наистина. Ти направи... направи единственото, което... можеше да се направи.

Междувременно Софт придърпва сапъра настрани. Говори му нещо на ухо, не се чува какво. Цера безпомощно върти глава.

ЦЕРА: Какво става? За Бога, някой да ми каже какво става?

Но Софт и сапърът си тръгват. Покатерват се върху насипа. Сапърът излиза от сцената и от същото място се появяват две сини каски с носилка. На бегот стигат до окопа, спускат се в него, натоварват двете кутии с инструменти на Сапъра, мятат

покривало върху тях и се връщат по обратния път внимателно, уж че пренасят ранен. Полковник Софт наблюдава цялата маневра откъм насипа, след което пресича поляната, към Маршан.

СОФТ: Сержант! Товарете трупове и заминаваме!

МАРШАН: Какво, тръгваме ли си?

СОФТ: Сапърът обезвреди мината.

МАРШАН (Объркан.): Така ли?

СОФТ: Да. Товарете трупове. Това е заповед.

Софт се отдалечава с енергична крачка без повече обяснения, а Джейн пак се втурва след него. Маршан и една синя каска извличат извън сцената трупове на Нино и Чики. Пиер стърчи като истукан. В това време в края на поляната Софт спира да поговори с Джейн, за да я задържи възможно най-далеч от окопа.

ДЖЕЙН: Полковник Софт, какво става?

СОФТ: Как да ви кажа, госпожице? Сама виждате в какви условия работим. Нашият приоритет е войникът с мината. Успяхме да спасим поне един живот.

Софт се озърта, вижда, че сините каски с носилката от насипа минават на поляната.

ДЖЕЙН: В безопасност ли е вече?

СОФТ: Да. Мината е обезвредена.

ДЖЕЙН: Давате ли ни достъп до него? Може ли да снимаме?

СОФТ: Аз лично нямам нищо против, но войникът е в критично състояние и трябва незабавно да го закараме в болницата. (Посочва двете сини каски с носилка, които недалеч от тях вече са прекосили поляната и излизат от сцената. Операторът ги снима. Маршан си глътва езика. Без никой да го вижда, защото действието напълно се е пренесло на поляната, Цера продължава да лежи върху мината и да се взира в снимката.) Естествено, медиите ще бъдат своевременно информирани, когато човекът се съвземе. Довечера в десет нула-нула на пресконференцията в Холидей ин ще се радвам да отговоря и на другите ви въпроси. Сега обаче трябва да ви помоля да евакуирате района. Оттук нататък не мога да гарантирам безопасността ви в ничията земя. Смрачава се, виждате, така че ако обичате, се ориентирайте към изтегляне. (Чува се шумът от витлата на хеликоптер, който се издига и отдалечава. Всички гледат нататък. Още шумове от запалени мотори и отпътуващи коли.) Дано успеем навреме...

ДЖЕЙН: Бихте ли казали...

Но полковник Софт рязко тръгва и ѝ прави властен знак да побърза да напусне мястото.

СОФТ: Благодаря... Благодаря. *(Изчезва зад кулисите, следван неотлъчно от Марта. Джейн и Операторът се отправят след тях.)*

Маршан се качва върху насипа и деликатно отвежда потресения Пиер в бронираната кола. Помага му да се качи, затваря вратата. После поглежда в окопа и за свое изумление вижда Цера, вторачен във фотографията на дъщеря си. В същия момент се появява Софт, сякаш само това е чакал, и се засилва към него.

СОФТ: Сержант!

МАРШАН: Какво направихте? Кой беше на носилката?

СОФТ *(Прави му знак да говори тихо.)*: Шшшт!... *(Поверително.)* Оборудването на сапъора.

След първоначалния смут, физиономията на Маршан се изкривява от погнуса. Не откъсва очи от Цера. Дълго мълчание.

МАРШАН: А за него какво ще направим?

СОФТ: Вие какво мислите, че можем? Ако ви хрумне нещо, казвайте.

МАРШАН *(Пронизва го с очи.)*: Не върви просто да го захвърлим.

СОФТ *(Отклонява поглед.)*: А имаме ли избор? Пък и какъв е смисълът? *(Въздъхва, и впира очи в очите на Маршан.)* Сам чухте сапъора: този човек е вече мъртъв. *(Маршан е отворен, но запазва мълчание.)* Не забравяйте, сержант: никога не си завирайте носа в работи, които не ви касаят. *(Появяват се отново Джейн с Оператора и с Марта по петите. Софт се забързва към нея, за да не се доближи тя до насипа, и със себе си повлича все по-отвращения Маршан.)* Всичко наред ли е, госпожице? Имате ли готовност да тръгнете? *(Сетне се оглежда и казва за пред камерата, въпреки че вече няма никой наоколо.)* Добре се представихте, момчета. Много съм доволен. Не се съмнявам, че като му дойде времето, ще бъдете подобаващо възнаградени за труда си. *(Към Марта.)* Взе ли телефонните номера от Дюбоа?

СЕКРЕТАРКАТА: Да.

СОФТ: Обади се на командващите частите на двамата убити войници, моля те, и съобщи за тяхната смърт. И в двата случая кажи, че сме получили информация, че противникът възнамерява да си присвои окопа по средата. Окей?

СЕКРЕТАРКАТА: Окей.

Маршан стои встрани със сведени очи. Джейн се откъсва от полковника и се приближава до Маршан.

ДЖЕЙН: Ами хайде, до скоро.

МАРШАН: До скоро.

И двамата се чувстват неловко. Не знаят какво да кажат.

ДЖЕЙН: Искрах да ви благодаря.

МАРШАН: Събрахте ли материал?

ДЖЕЙН: Да. Добре ли сте?

Пристига полковник Софт, който не ги изпуска от очи, и ги прекъсва.

СОФТ: Е? Готови ли сме?

МАРШАН: Да, да...

ДЖЕЙН (*Замислена, не разбира какво я пита.*): Моля?

СОФТ: Готова ли сте да тръгваме?

ДЖЕЙН: Да.

СОФТ: Чудесно. Да не губим време в такъв случай. Хайде.

ДЖЕЙН (*Тръгва си, към Маршан.*): Дано да се видим отново.

МАРШАН: Дано.

СОФТ (*Към Джейн, която се насочва към Оператора.*): Не забравяйте – пресконференция довечера в десет.

ДЖЕЙН: Да...

*Джейн отива при Оператора, който гледа записания материал.
Маршан е смазан. Качва се на насипа и поглежда Цера. Софт отива до него.*

СОФТ: Знам какво си мислите, сержант. Но резултатът в крайна сметка щеше да е същият, разбирате ли? Нищо нямаше да се промени. Хайде да вървим, преди онази да ни е налетяла с въпроси...

*Маршан хвърля в изкопа един последен, безкрайно тъжен поглед, и се отдалечава.
Софт стисва ръката му за довиждане и през поляната излиза от сцената, като по пътя си прибира Марта и с лъчезарна усмивка отново се сбогува с Джейн.*

Маршан се качва на бронираната си кола. Шум от включени двигатели. Предницата на колата изчезва от насипа. На поляната остават само Джейн и Операторът, който си прибира такъмите в калъф. Операторът вижда забравеното на земята радио, вдига го, включва го, установява, че работи, изключва го и го пъха в калъфа.

ОПЕРАТОРЪТ: Сигурна ли си, че не искаш да снимаме окопа?

ДЖЕЙН: Не. Окоп като окоп. Всички са еднакви.

ОПЕРАТОРЪТ: Значи тръгваме?

Двамата се отдалечават през поляната. Чува се шум от джип, който пали и потегля. Цера е сам в окопа. Бавно върти глава да види дали е останал някой, да разбере какво се е случило. Сетне спира и отново се втренчва в снимката.

Светлините угасват много бавно до пълен мрак.

КРАЙ